

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 260 Din 29.06.2011

Dosar nr: 88/2010

Petiția nr: 1.899/10.03.2010

Petentă: L S

Reclamat: Primarul sectorului 5 al municipiului București, Consiliul Local al sectorului 5, mun. București, Clubul Elevilor și al Copiilor – sector 5, Primăria Generală a Municipiului București, Consiliul General al Municipiului București, Administrația Străzilor București

Obiect: Dreptul la sănătate, dreptul la educație. Criteriul: dizabilitate și vârstă

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I. 1. Numele și domiciliul petentei

1. L S domiciliată în mun.

I. 2. Numele și sediul reclamațiilor

2.1. Primarul sectorului 5 al municipiului București, cu sediul în mun. București, Bd-ul Regina Elisabeta nr. 29 – 31, sector 5

2.2. Consiliul Local al sectorului 5, municipiul București, cu sediul în mun. București, Bd-ul Regina Elisabeta nr. 29 – 31, sector 5

2.3. Clubul Elevilor și al Copiilor – sector 5, cu sediul în mun. București, str. Năsăud nr. 93, sector 5

2.4. Primăria Generală a Municipiului București, cu sediul în mun. București, Splaiul Independenței nr. 291 - 293, sector 6

2.5. Consiliul General al Municipiului București, cu sediul în mun. București, Splaiul Independenței nr. 291 - 293, sector 6

2.6. Administrația Străzilor București, cu sediul în mun. București, str. Domnița Ancuța nr. 1, sector 1.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta consideră că fiul său este discriminat de către autoritățile locale și instituțiile implicate în procesul de educație prin:

1. imposibilitatea îndeplinirii planului de recuperare și a măsurilor din certificatul de orientare școlară din cauza lipsei de servicii adecvate tipului specific de dizabilitate la nivelul sectorului și școlii (servicii care ar fi trebuit finanțate de autoritățile publice locale).
2. lipsa unui centru de recuperare specializat cu servicii și secțiuni adaptate tipului de handicap, precum și cu asigurarea transportului minorului la școală și în instituțiile unde își desfășoară activitățile extracuriculare și de recuperare, prin adaptarea mijloacelor de transport.

3. prin lipsa accesibilității drumurilor publice, trotuarelor (imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă) și a instituțiilor publice unde minorul își desfășoară activitățile educaționale școlare, extracuriculare, de recuperare a handicapului, etc.
4. lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, a măsurilor de asistență (asistent personal pentru persoanele cu handicap grav) un kinetoterapeut la școală și la domiciliu.
5. încălcarea dreptului la demnitate personală a minorului prin lipsa condițiilor adecvate în cadrul școlii, cu dotări specifice afecțiunii locomotorii a copilului.
6. nerespectarea obligației de către autoritățile locale în ceea ce privește asigurarea locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât cele cărora le sunt destinate.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost invitate, prin **adresele cu nr. 2.054/15.03.2010, respectiv 2.055/15.03.2010**, la sediul C.N.C.D. pentru audieri în data de **20.04.2010**.

3.3. Întrucât pentru audierile din **20.04.2010**, petenta nu a primit citația în termenul stipulat de lege, procedura de citare a fost reluată pentru data de **08.06.2010**, prin **adresele nr. 4.098/20.05.2010, 4.099/20.05.2010 și 4.100/20.05.2010**.

3.4. Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

3.6. La data citării, respectiv **08.06.2010**, petenta a fost prezentă.

3.7. Prin **adresa nr. 4.857/17.06.2010** s-a solicitat **Centrului de Recuperare Neuromotorie din cadrul Compexului de Servicii „Sf. Maria”** răspuns cu privire la tipul programelor oferite de acest Centru și a cărei categorii de vârstă sunt destinate acestea, în condițiile în care primul reclamat a menționat acest centru ca fiind unul dintre centrele de recuperare locomotorie care oferă astfel de servicii.

3.8. În data de 23.11.2010, la solicitarea domnului D T N membru al Colegiului director, s-au dispus investigații în cauză, urmărindu-se lămurirea următoarelor aspecte:

- dacă a existat o solicitare a petentei de acordare a unui asistent personal;
- în administrarea cărei instituții se găsește Clubul Copiilor și Elevilor sector 5 București: Primăria sectorului 5, Primăria Municipiului București sau Inspectoratul Școlar al Municipiului București;
- în competența cărei instituții intră aplicarea prevederilor art. 64, alin. 1 din Legea nr. 448/2006.

3.9. În data de 09.02.2011 s-a dispus reinvestigarea în cauză.

3.10. Părțile au fost invitate, prin **adresele cu nr. 2.318/04.04.2011** la sediul C.N.C.D. pentru audieri în data de **19.04.2011**.

3.11. Prin **adresele cu nr. 2.791/29.04.2011**, părților li s-a comunicat faptul că până la data de **19.05.2011** au posibilitatea de a formula concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentei

4.1.1. Petenta relatează dificultățile cu care se confruntă din punctul de vedere al accesibilității prin care îi sunt îngrădite drepturile la sănătate și educație pentru baiatul său, care este diagnosticat cu diplegie spastică și încadrat în grad de handicap grav locomotor fără afectare psihică.

4.1.2. Prin Ordinul nr. 18/3989/416/142/2003 privind aprobarea Ghidului metodologic pentru evaluarea copilului cu dizabilități și încadrarea într-un grad de handicap, se stipulează că până la 18 ani, copiii recuperează din creșterea normală o mare parte a deficitului, copilul fiind astfel evaluat anual. În ruma acestei evaluări, este întocmită o fișă sintetică medicală ce cuprinde planul de recuperare.

4.1.3. Petenta formulează următoarele capete de cerere prin memoriul inițial:

1. primăriile de sector nu și-au îndeplinit obligațiile în ceea ce privește încheierea cu Comisiile de evaluare a gradului de handicap pentru copii (repartizate de către Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap), contracte de prestări servicii pentru: activități medicale de recuperare specializate pe tipul de deficit, activități pentru integrarea școlară a copilului cu respectarea programului recomandat, precum și activități extracurriculare, menite să dezvolte abilitățile existente, în vederea obținerii autonomiei.
2. neasigurarea de către primărie a condițiilor de accesibilitate a trecerilor de pietoni, trotuarelor, a mijloacelor de transport în comun, a drumurilor publice în vederea deplasării persoanelor cu dizabilități care utilizează tehnologia asistivă recomandată (rampe pentru mersul cu cadru);
3. neglijența primăriei în asigurarea condițiilor pentru desfășurarea de activități sportive obligatorii pentru recuperarea copiilor cu dizabilități.
4. primăria nu și-a îndeplinit nici obligația respectării locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât cele cărora le sunt destinate.
5. lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, astfel că toate obligațiile ce țin de îngrijirea copilului intră în sarcina părintelui unic întreținător al familiei, acesta fiind astfel nevoit de a îndeplini toate sarcinile de recuperare, inclusiv cea medicală (gimnastica medicală este realizată cu ajutorul mamei, copilul nefiind deplasabil, iar serviciul de kinetoterapie la domiciliu nefiind decontat de Casa de Asigurări Sociale de Sănătate; de asemenea, deplasarea copilului la spital necesită internare care întrerupe orice activitate școlară).
6. Autoritățile locale din sectorul 5 nu dispun de niciun centru specializat pentru handicap locomotor fără afectare psihică unde să se desfășoare activitățile recomandate pentru recuperare.

4.1.4. Petenta dorește ca Primăria sectorului 5, Consiliul Local sectorul 5, Comisia de evaluare a copilului cu handicap sector 5, Direcția de Asistență Socială și Protecția copilului să înființeze cel puțin un centru de recuperare pentru handicap locomotor fără afectare psihică care să pună la dispoziție mijloace de transport adecvate tipului de handicap.

4.1.5. Urmare a ședinței de audieri din data de 08.06.2010, petenta depune la dosar o serie de înscrisuri, prin care dorește să dovedească demersurile pe care a

înțeles să le facă anterior formulării petiției adresate C.N.C.D. către reclamați. Acestea sunt:

- Solicitare de verificări, sesizări către Primăria sectorului 5, Primăria Municipiului București, Brigada de Poliție Rutieră din cadrul Direcției Generale de Poliție a Mun. București, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale – Inspekția Socială, precum și solicitare de luare de măsuri pentru înlăturarea obstacolelor, respectiv chioșc de flori, întrucât limitează accesul la drumurile publice.
- Răspunsurile autorităților de mai sus, precum și al primului reclamat, prin care se menționează că acel chioșc de flori la care petenta face referire are autorizație de funcționare aprobată de autorități.
- Solicitarea de a se construi o sală de sport adaptată și nevoilor copiilor cu dizabilități, amenajarea terenului de sport a Școlii cu clasele I – VIII nr. 131, prin sesizări adresate Inspectoratului Școlar al Municipiului București, Inspectoratul Școlar al sectorului 5, Inspectoratul Social Regional București – Ilfov din subordinea Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse;
- Răspunsurile primite de la aceste autorități cu privire la aceste aspecte;
- Solicitarea petentei către directorul Școlii în vederea suplimentării programei școlare cu anumite cursuri opționale aferente activităților extracurriculare care să antreneze abilități necesare pentru recuperarea copilului cu handicap.
- Răspunsul directorului Școlii nr. 131
- Solicitarea către Președinție, Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap, respectiv Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București de comunicare către petentă a listei furnizorilor de servicii medicale de kinetoterapie, autorizați pentru îngrijire la domiciliu, precum și solicitare de sprijin financiar pentru asemenea servicii.
- Răspunsul acestor instituții.
- Solicitare de înscriere pentru activități extracurriculare, respectiv curs de pian.

4.1.6. Petenta, prin **adresa nr. 4.871/17.06.2010** face anumite completări, raportate și la punctul de vedere al primului reclamat, subliniind următoarele:

- Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria” aflat în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului sector 5 nu este un centru de recuperare, ci un centru rezidențial pentru copiii cu dizabilități abandonati de familie și aflați în plasament, ceea ce nu este în conformitate cu solicitarea sa, adică un centru de recuperare specializat care să fie un centru de zi pentru ca copilul să fie luat acasă după ce-și termină programul de sănătate și educație recomandat, fără a fi abandonat sau dat în plasament, așa cum cere Centrul menționat anterior.
- Astfel precum rezultă și din recomandarea Comisiei de evaluare, petenta dorește ca integrarea copilului său să se facă în învățământul de masă, întrucât psihicul copilului nu este afectat.
- În ceea ce privește cel de-al doilea Centru la care face referire primul reclamat în punctul său de vedere, respectiv „Centrul de Recuperare Neuromotorie tip ambulatoriu – Panduri”, din cadrul Fundației „Motivation”, Centru cu care D.G.A.S.P.C. sector 5 nu are convenție de colaborare încheiată, astfel precum rezultă din susținerile Fundației (anexată – pag. 118), acesta este un centru de recuperare pentru adulți,

care funcționează în colaborare cu A.N.P.H., neautorizat pentru servicii de recuperare pentru copii, fapt confirmat și prin faptul că, Ministerul Sănătății prin casa de Asigurări de Sănătate nu l-a menționat în răspunsul oferit petenti ca un furnizor de servicii medicale pentru deficiența copilului acesteia.

- Petenta susține că s-a adresat primului reclamat prin cererea nr. 11990 – 11991/10.03.2010 și contestația nr. 21386/2010 (filele 129 – 137 la dosar) în ceea ce privește asigurarea unui asistent personal angajat de primăria localității, însă i s-a răspuns că nu sunt fonduri alocate pentru aceștia, astfel că nu sunt persoane angajate pe aceste posturi. În motivarea oferită, reclamatul a susținut că asistentul personal trebuie să fie „de la domiciliu ori reședința persoanei cu handicap grav”, ceea ce, în opinia petentei constituie o discriminare a persoanei cu handicap grav care nu are familie față de persoana cu handicap cu familie, cu cel puțin un membru care să poată fi angajat în această funcție și care respectă condițiile impuse pentru această angajare.
- În ceea ce privește asigurarea dreptului la educație al copilului său, petenta precizează că reprezentanții Clubului Școlar din str. Năsăud nr. 93 au condiționat înscrierea copilului la cursul de pian de fonduri necesare pentru accesibilizarea Clubului pentru nevoile persoanelor cu handicap locomotor (rampă, scaun etc.), fonduri care nu au fost primite de la Primărie, precum și de însoțirea permanentă a copilului de către un specialist.
- De asemenea, petenta consideră că Ministerul Educației și Cercetării a discriminat copilul său prin faptul că i s-a cerut recomandarea Comisiei de evaluare pentru înscrierea la cursul de pian, în condițiile în care acesta a primit un certificat de orientare școlară la o școală normală, fiind considerat, în urma evaluării un copil cu potențial normal de educare.
- Petenta susține că, în condițiile în care școala la care copilul său merge nu dispune de sală de sport optimă, cu profesor de kinetoterapie, acesta este supus în continuare unei discriminări, prin comparație cu elevii altor școli care dispun de aceste condiții.

4.1.7. Petenta depune la dosar cererea adresată Comisiei de evaluare a gradului de handicap pentru copii – sector 5 (înregistrată la D.G.A.S.P.C. sector 5 cu nr. 11990/10.03.2010, fila 162 la dosar), cu nr. de înregistrare la C.N.C.D. 9.538/25.11.2010 (filele 159 – 161) prin care a solicitat printre altele, și nominalizarea asistentului personal, angajat al Primăriei, cu specializare în deficiențe ca cea a fiului său, programul de lucru, perioada angajării și atribuțiile de serviciu. De asemenea, petenta anexează și răspunsul oferit acesteia de către D.G.A.S.P.C. sector 5 prin Serviciul de Evaluare Complexă a Copilului cu Dizabilități, prin care se precizează următoarele:

- Copilul petentei, aflat în evidența serviciului cu diagnosticul P.C.I. Tetrapareză spastică prin factori perinatali, retard neuromotor sever, strabism convergent, nu poate fi încadrat în grad de handicap cu mențiunea „nerevizuibil” sau „definitiv”, întrucât încadrarea în grad de handicap a copiilor este supusă reevaluării anuale sau mai devreme (dacă situația copilului se schimbă în mod esențial), în conformitate cu prevederile H.G. nr. 1437/2004 pentru organizarea și metodologia de funcționare a comisiei pentru protecția copilului, coroborate cu cele ale O.A.N.P.C.A. nr. 18/2003 privind aprobarea Ghidului metodologic pentru evaluarea copilului cu dizabilități și încadrarea într-un grad de handicap.
- În ceea ce privește serviciile alternative destinate protecției copilului, planul de recuperare, anexă a certificatului de încadrare în grad de

handicap, cuprinde un capitol de servicii recomandate în plan educațional, al sănătății și respectiv, măsuri de recuperare – reabilitare conforme cu dizabilitatea de care suferă copilul. Astfel, din moment ce fiul petentei frecventează o școală de masă având intelect în limitele largi ale vârstei, beneficiază de o curriculă adaptată dizabilității motorii.

- Activitățile extracurriculare sunt organizate la nivelul sectoarelor municipiului București, ele desfășurându-se în unități de învățământ, în cadrul Palatului Național al Copiilor, iar în sectorul 5 în cadrul Clubului Copiilor și Elevilor situat în str. Năsăud nr. 93. La cerere, copilul petentei poate avea acces la aceste activități, cu condiția anexării adevărului medical eliberat de medicul curant care atestă că nu există contraindicații.
- Orientarea școlară corelată cu servicii speciale (logopedie, kinetoterapie, ergoterapie etc.) ca urmare a evaluărilor realizate la nivelul Comisiilor Interne de Evaluare Continuă conform cap. 5 lit. c din Ordinul 18/2003 se desfășoară în cadrul unităților de învățământ special.
- Cât privește solicitarea de a se nominaliza un asistent personal în deficiențele fiului petentei, la nivelul D.G.A.S.P.C. sector 5 nu există asistent personal profesionist angajat, petenta având posibilitatea de a identifica o astfel de persoană sau de a deveni însăși petenta asistent personal, angajat al Primăriei.
- În sectorul 5 există 2 centre de recuperare locomotorie în care procedurile de recuperare sunt urmate atât de copii cu dezvoltare psihică normală, cât și de cei afectați psihic, dar cu dizabilități neuromotorii, având ca scop în ambele cazuri recuperarea disfuncției motorii, și anume Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria” aflat în subordinea D.G.A.S.P.C. situat în str. Trompetului nr. 117 și Centrul de Recuperare Neuromotorie tip ambulatoriu – Panduri din cadrul Fundației „Motivation” cu care D.G.A.S.P.C. a încheiat contract de colaborare.
- Cu privire la concediul medical pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 18 ani, acesta se acordă potrivit prevederilor art. 26 – 29 din O.U.G. nr. 158/2009 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate.
- Măsurile de asistență socială constau în prestații sociale și servicii sociale furnizate în conformitate cu legislația în vigoare aplicabilă în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu handicap (exp. gratuități la transport, indemnizații, buget complementar, servicii sociale de găzduire și îngrijire medicală).
- În ceea ce privește înființarea pe raza sectorului 5 a unui centru pentru copii cu handicap locomotor fără afectare psihică care să asigure și transportul la domiciliu și invers, D.G.A.S.P.C. va lua în calcul această solicitare, urmând ca în situația în care va fi identificat un imobil care să fie destinat acestui scop, să propună celui de-al doilea reclamat înființarea unui asemenea centru.

4.1.8. În urma consultării raportului întocmit în urma investigațiilor întreprinse în cauză, petenta a formulat anumite concluzii, în raport cu instituțiile cărora s-a adresat, înregistrate la C.N.C.D. cu nr. 713/02.02.2011 (filele 163 - 166):

1. În raport cu școala: petenta consideră că deși reprezentanții școlii au făcut eforturi susținute pentru integrarea copilului său în învățământul de masă, îi este încălcat dreptul la demnitate, din moment ce nu îi este

respectată intimitatea la toaletă, la echiparea și dezechiparea pentru orele de sport, în condițiile în care doar toaleta fetelor permite accesul fiului său asistat de o altă persoană (acesta folosește însoțitor și tehnologie asistativă pentru deplasare).

În condițiile în care toate școlile beneficiază de săli de sport, școala nr. 131 a primit promisiunea unui proiect separat datorită formei terenului, fapt care însă nu s-a concretizat deoarece fondurile alocate odată cu aprobarea Consiliului Local s-au redirecționat. Petenta consideră că în acest mod, copilul său este discriminat față de alte tipuri de dizabilități (Sindrom Down) care beneficiază de săli de sport amenajate în școlile speciale.

De asemenea, petenta amintește că este împiedicată în a respecta recomandările medicului specialist în ceea ce privește recuperarea copilului la activitatea școlară întrucât terenul școlii nu este amenajat, fapt pentru care este împiedicată deplasarea copilului cu cadrul de mers cu role. Astfel, cu toate că este orientat către învățământul de masă, copilului îi este limitată libertatea de mișcare, prin lipsa accesibilizării drumurilor publice, a trotuarelor (întâmpinând dificultăți și la Clubul Copiilor, întrucât nu există profesori specializați, nu există rampe, mijloace de transport în comun accesibile persoanelor cu dizabilități, stațiile de tramvai nu sunt accesibile, au borduri înalte pentru tehnologia asistativă a copilului, chioșcurile amplasate pe trotuar ocupă spațiul de trecere, la fel cum se întâmplă și cu mașinile parcate neregulamentar pe trotuar).

Petenta subliniază faptul că a formulat 2 petiții către Poliția Rutieră și Administrația Străzilor, solicitări la care a obținut avizul favorabil al Comisiei de circulație din cadrul Primăriei Capitalei. Astfel, în prima adresă, petenta a solicitat montarea unor stâlpișori la intersecția străzilor Teiuș cu Alexandriei și amenajarea locului de parcare pentru persoane cu dizabilități în parcare de lângă intersecția din fața stației de tramvai.

Solicitarea cu privire la instalarea stâlpișorilor a fost îndeplinită, însă în urma intervențiilor celor de la Apa Nova, porțiunea de trotuar a devenit din nou impracticabilă. A doua solicitare a vizat accesibilizarea drumului până la Liceul Bolintineanu la care copilul urmează a fi înscris cu o bandă de biciclete, rampe, egalizarea trecerii de pe trotuar pe carosabil la intersecții și la stațiile de tramvai pe trecerile de pietoni. Nici această din urmă solicitare nu a fost îndeplinită.

2. În raport cu Clubul Elevilor și Copiilor sector 5: adresa nr. 464/02.06.2009 a fost contestată de către petentă la data de 31.07.2009, solicitând precizarea îndatoririlor sale, precum și răspuns la întrebarea dacă înscrierea copilului său la cursul de pian este condiționată de plățile „specificațiilor” solicitate de către aceasta (adresă anexată, fila 167 la dosar). În urma acestei contestații, petenta precizează că, Clubul a admis înscrierea copilului său la cursul de chitară. Petenta mai subliniază că nici la momentul formulării acestor completări nu există rampă de acces în Club, rampa de acces la toalete nu este practicabilă, fiind prea îngustă și prea abruptă. De asemenea, petenta consideră că însuși Ministerul Educației și Cercetării a săvârșit o faptă de discriminare prin adresa nr. 6784/28.04.2009, prin care i-a solicitat recomandarea Comisiei de Evaluare a gradului de handicap pentru înscrierea la cursul de pian, în condițiile în care fiul său a fost încadrat prin certificatul de orientare școlară în învățământul de masă.

Astfel, petenta consideră că fiul său este discriminat față de copii cu dizabilități mintale, din moment ce aceștia beneficiază în învățământul

special de programa cu ore de activități extracurriculare, inclusiv ore de pian, în timp ce în cadrul Clubului Copiilor, instituție specializată în activități extracurriculare pentru învățământul de masă, nu există nici profesori specializați pentru astfel de ore sau pentru altfel de activități.

3. În raport cu D.G.A.S.P.C.: petenta susține că nu a solicitat propunerea unui anumit furnizor de serviciu, ci doar îndeplinirea obligațiilor stipulate în regulamentul de funcționare în ceea ce privește activitățile de recuperare, reabilitare, integrare socială a copilului cu dizabilități neabandonat de către părinte. Datorită lipsei acestor contracte, serviciile și intervențiile cuprinse în planul de recuperare sunt imposibil de realizat de către un părinte angajat cu contract de muncă, unic întreținător de familie. Petenta consideră de condamnat soluția identificată de către D.G.A.S.P.C. prin abandonul copilului în Centrul Rezidențial Complex „Sf. Maria” pentru a putea beneficia de servicii furnizate de acesta copiilor cu dizabilități psihice.

Problema în cazul discutat o reprezintă de fapt, în opinia petentei, lipsa unui furnizor de servicii specializat și nu „considerente de concurență” invocate de D.G.A.S.P.C.

Petenta subliniază că solicitările sale întemeiate pe Legea nr. 448/2006 republicată și Ordinul 18/3989/416/142/2003, inclusiv cea care vizează asistentul personal, precum și alternativa înființării unui centru de recuperare specializat pentru deficiențe locomotorii care să asigure și transportul de la domiciliu la centru și invers au rămas fără soluție.

De asemenea, petenta consideră că nominalizarea, angajarea cu contract de muncă, verificarea abilităților profesionale, stabilirea programului de muncă, a perioadei de concediu și plata salariului asistentului personal intră în obligația D.G.A.S.P.C.

4.1.9. Petenta anexează în susținerea propriilor afirmații următoarele înscrisuri:

- Contestația la adresa 464/02.06.2009, ca răspuns al Clubului Elevilor la solicitările sale.
- Referatele întocmite pentru fiul său de către medicul de familie G. N. cu recomandările medicale în sensul recuperării sale.
- Cererile petentei înregistrate la Direcția Generală de Poliție a mun. București, Direcția Rutieră sub nr. 663759/2010 și 653331/19.05.2010, precum și răspunsul oferit de către această instituție, prin care solicitările petentei au fost avizate favorabil de către Comisia Tehnică de Circulație din cadrul Primăriei Capitalei.
- Memoriile adresate de către petentă Direcției Generale de Poliție a mun. București, Direcția Rutieră, pentru sesizarea lucrărilor întreprinse de S.C. Apa Nova S.A., precum și răspunsul oferit;
- Plângerea penală formulată de petentă în sensul sesizării accidentării fiului său.

4.1.10. Petenta a desemnat prin adresa nr. 805/03.02.2011 Centrul de Resurse Juridice în calitate de mandatar al intereselor sale.

4.1.11. Centrul de Resurse Juridice, în calitate de mandatar al petentei, formulează prin **adresa nr. 298/18.05.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 3.126/19.05.2011 concluzii scrise**, prin care sunt precizate următoarele:

- Fiului petentei îi este încălcat dreptul la sănătate, educație și acces la servicii în baza criteriului dizabilitate, întrucât îi este imposibil să ajungă la școală din cauza lipsei de adaptare a trotuarelor și mijloacelor de transport în comun întrucât acesta se deplasează cu tehnologie asistivă (triciclu medical, scuter medical, etc). De asemenea, locurile de parcare

pentru persoanele cu handicap, atunci când sunt prevăzute, sunt de cele mai multe ori ocupate, îngreunând sau făcând chiar imposibilă accesarea serviciilor atunci când fiul petentei este transportat cu mașina de către mama lui.

- Când ajunge la școală, minorul nu beneficiază de asistența necesară pentru recuperarea kinetoterapeutică de care are nevoie și nici de asistența unui profesor de sprijin. De asemenea, nu poate face sport în condiții adecvate dizabilității sale deoarece școala nu beneficiază de finanțare de la bugetul local pentru o sală de sport. De asemenea, fiul petentei nu beneficiază de condiții de folosire a toaletei care să-i asigure demnitatea și integritatea, toaleta pentru el (pentru persoane cu dizabilități) fiind amenajată în toaleta fetelor unde este dezbrăcat înainte de a fi introdus în cabină.
- Referitor tot la dreptul la educație, deși activitățile extracurriculare de genul celor oferite de cluburi ale copilului (pian, modelarea lutului, etc.) îi sunt chiar recomandate medical, și nu țin doar de dreptul său la educație, singurul club de acest gen, după refuzuri nenumărate, îl acceptă la cursurile de pian fără însă a-i asigura și accesibilitatea adecvată și nici profesori cu dispoziție și specializare adecvată.
- Fiind un copil cu dizabilitate locomotorie, în vederea asigurării dreptului la sănătate în condiții nediscriminatorii, fiul petentei trebuie să urmeze un plan de recuperare, iar statul are obligația să-i asigure mijloacele necesare pentru a urma acest plan stabilit tot de instituțiile statului. Pe raza Sectorului 5, unde domiciliază petenta, nu se află un centru de recuperare a dizabilității locomotorii *pentru copii fără afecțiuni psihice și neabandonati*, iar D.G.A.S.P.C. sector 5 nu-i pune la dispoziție un kinetoterapeut nici la școală și nici la domiciliu. Mai mult decât atât, deși persoana cu handicap grav are, conform legii, dreptul la asistent personal, fiul petentei nu beneficiază de așa ceva, în ciuda solicitărilor repetate ale mamei sale, ceea ce nu permite mamei să lucreze în câmpul muncii.
- Prin urmare, prin lipsa de adaptare a statului la nevoile persoanei cu dizabilitate, fiului petentei îi este negat dreptul la educație în condiții de demnitate și integritate fizică, îi este negat dreptul la sănătate și recuperare datorită lipsei de unități medicale și personal specializat. Mandatarul peteneti consideră că date fiind problemele cu care se confruntă, fiul petentei este condamnat la o viață în spațiu închis, deoarece deplasarea dincolo de ușa locuinței devine imposibilă și chiar riscantă când este nevoit să se deplaseze pe carosabil, deoarece trotuarul este blocat de chioșcuri *care au obținut aprobare pentru amplasament de la Primărie* sau mașini parcate în lipsă de obstacole împotriva parcării în locurile pe unde se deplasează pietonii.
- Nenumăratele sesizări, petiții, reveniri concrete formulate (anexate în parte la Dosar) de către petentă pentru a asigura accesul la drepturile esențiale ale fiului său, văzute în contextul răspunsurilor pe care le primește, puține fiind ocaziile în care situația se rezolvă iar dreptul este respectat, dovedesc odată în plus discriminarea la care petenta și fiul său sunt supuși din partea instituțiilor statului, și refuzul de adaptare minimală la nevoile persoanei cu dizabilitate în România, în acest caz, în Sectorul 5 și în București în general.
- Nu în ultimul rând, situația ce face obiectul prezentului dosar, în eea ce privește accesul la servicii care să-i asigure drepturi fundamentale ce țin nu doar de șansa unei dezvoltări firești, în conformitate cu abilitățile pe care le are, ci uneori chiar de esența supraviețuirii unei persoane cu dizabilitate, nu îl afectează doar pe fiul petentei, reprezentând o problemă generalizată. Astfel, în România, conform statisticilor Direcției Generale pentru Protecția Persoanelor cu Handicap din cadrul

Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale erau la 31.12.2010 672.644 persoane cu handicap de diferite tipuri și grade din care 61.254 copii. La nivelul Municipiului București erau 57.377 astfel de persoane.

- Deși până la un punct lipsa de fonduri necesare adaptării serviciilor la persoana cu dizabilitate și asigurarea serviciilor necesare acesteia poate fi înțeleasă, ea nu poate fi prezentată drept scuză pentru anularea, în esență, a serviciilor și, prin urmare, a accesului la drepturi. De asemenea, considerăm că "scuza" lipsei de fonduri trebuie privită în contextul planurilor de investiții ale diferitor instituții responsabile și în contextul asigurării unui număr de servicii pentru persoana cu dizabilitate la un standard minim dar care să asigure drepturile prevăzute de lege.

4.1.12. Astfel, Centrul de Resurse Juridice solicită evaluarea petiției cu respectarea principiului inversării sarcinii probei, principiu statuat de către directivele europene în materia nediscriminării și constatarea existenței unei situații discriminatorii căreia îi este supusă petenta și fiul acesteia, persoană cu dizabilitate, în următoarele condiții:

- prin imposibilitatea îndeplinirii planului de recuperare și a măsurilor din certificatul de orientare școlară din cauza lipsei de servicii adecvate tipului său de dizabilitate la nivelul sectorului și școlii (servicii care ar fi trebuit finanțate de autoritățile publice locale),
- prin imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă nu doar cu mijloacele de transport în comun, dar și pe trotuare, la intersecții de drumuri sau la trecerea unui drum,
- prin lipsa de accesibilizare a clubului școlar, lipsa profesorilor specializați și solicitarea unor documente suplimentare (recomandarea Comisiei de evaluare pentru a se putea înscrie la cursurile Clubului deși și poate fi integrat în educația de masă) care nu sunt necesare și nu au însemnat decât tergiversarea înscrierii timp de doi ani în detrimentul copilului.
- prin punerea mamei în situația de a asigura ea însăși serviciile de recuperare, ergoterapie, hipism, înot, ciclism, profesor de sprijin, terapie ocupațională, kineloterapie, exerciții de creștere a manualității, igiena personală, asigurarea hranei, socializare, școlarizare, etcale copilului în lipsa oricărei alte persoane de asistență (sau a asistentului personal).
- lipsa unei toalete adecvate în cadrul școlii duce la încălcarea dreptului la demnitate personală a fiului petentei.
- în ansamblu, lipsa de adecvare a serviciilor duce la imposibilitatea fiului petentei de a avea acces la drepturi și la recuperare cu consecințe imediate în starea lui de sănătate, situația sa fiind relevantă pentru toate persoanele cu dizabilități din România.

4.1.13. De asemenea, Centrul de Resurse Juridice solicită ca prin opinii sau recomandări, C.N.C.D. să pună în vedere autorităților locale (Consiliul local al sectorului 5, Primarul sectorului 5, DGASPC) să ia toate măsurile necesare pentru crearea și menținerea unui sistem suficient pentru persoanele cu dizabilități în general și în mod special pentru fiul petentei, pentru dezvoltarea unei vieți integrate și sănătoase în care să aibă aceleași șanse ca și un copil fără dizabilități, în cazul acestuia din urmă fiind necesare măsuri speciale situației sale, cum ar fi:

- asigurarea unei săli de sport corespunzătoare și posibilitatea efectuării sportului în timpul școlarizării pentru toți elevii cu dizabilități;
- asigurarea unei toalete cu dotări specifice afecțiunii locomotorii a copilului care asigură intimitatea și dreptul la demnitate al acestuia;
- asigurarea unui profesor de sprijin;
- asigurarea unui asistent personal pentru fiul petentei;

- asigurarea accesibilității drumurilor, trotuarelor și a instituțiilor publice unde minorul își desfășoară activitățile educaționale școlare, extracuriculare, de recuperare a handicapului, etc.;
- să asigure transportul minorului la școală și în instituțiile unde își desfășoară activitățile extracuriculare și de recuperare;
- să se înființeze sau să se încheie contracte cu furnizori de servicii specifice unui centru de recuperare specializat cu servicii și secțiuni adaptate tipului de handicap și cu asigurarea transportului, conform legislației în vigoare (Fundația Motivation nu prestează servicii de recuperare pentru copii ci numai pentru adulți cu alt fel de dizabilități decât cea a minorului, fiul petentei, și numai contra cost și Centrul rezidențial Sf. Măria din str. Trompetului lucrează numai cu copii cu dizabilității motorii și psihice, și care sunt abandonati; aceste două centre nu sunt deci specializate pentru dizabilitatea minorului);
- asigurarea de servicii de kinetoterapie la școală și la domiciliu în vederea respectării planului de recuperare;

4.2. Susținerile reclamațiilor

Susținerile primul reclamat

4.2.1. Prin adresa nr. **12.616/19.04.2010**, înregistrată la C.N.C.D. cu nr. **2.988/20.04.2010**, primul reclamat a formulat un punct de vedere referitor la obiectul petiției, solicitând respingerea ei ca neîntemeiată, întrucât în urma analizării atât a petiției, cât și a serviciilor furnizate persoanelor cu handicap pe raza sectorului 5, s-a constatat că la nivelul sectorului 5 sunt respectate atât dreptul la sănătate, cât și dreptul la educație ale copiilor, fără a se face distincție după cum aceștia sunt sau nu încadrați în grad de handicap.

4.2.2. Cu privire la respectarea dreptului la sănătate al copilului, primul reclamat susține că la nivelul sectorului 5 există 2 centre de recuperare locomotorie, unități în cadrul cărora se desfășoară servicii medicale de recuperare a disfuncției motorii pentru copiii cu handicap locomotor cu sau fără afectare psihică: Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria”, aflat în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului sector 5 și Centrul de Recuperare Neuromotorie tip ambulatoriu – Panduri din cadrul Fundației „Motivation” cu care D.G.A.S.P.C. sector 5 a încheiat o convenție de colaborare. Reclamatul învederează că în conformitate cu legea, toți copiii cu handicap grav au dreptul la asistent personal angajat de primăria localității de la domiciliu ori reședința persoanei cu handicap grav.

4.2.3. În ceea ce privește dreptul la educație al copiilor cu handicap locomotor, întrucât sub aspectul activităților școlare, copilul poate fi înscris la orice școală din sectorul 5, acest tip de handicap nereprezentând un impediment pentru frecventarea de către acești copii a cursurilor școlare, școlile din sectorul 5 fiind prevăzute cu rampe de acces. În ceea ce privește activitățile extracuriculare, acestea sunt organizate de către Ministerul Educației și Cercetării, prin inspectoratele școlare organizate la nivelul sectoarelor municipiului București, astfel cum precizează primul reclamat. Aceste activități se desfășoară în unități de învățământ, în cadrul Palatului Național al Copiilor, iar în sectorul 5, în cadrul Clubului Copiilor și Elevilor situat în str. Năsăud nr. 93, flul petentei putând avea acces la ele cu condiția anexării adeverinței medicale eliberate de medicul curant care să ateste că nu există contraindicații pentru desfășurarea acelor activități.

4.2.4. Referitor la facilitarea accesului neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport și călătorie, în conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 448/2006, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, autoritățile administrației publice locale au obligația ca până la 31 decembrie 2010, să ia măsuri pentru:

- a) adaptarea tuturor mijloacelor de transport în comun situate în circulație;
- b) adaptarea tuturor stațiilor mijloacelor de transport în comun conform prevederilor legale, inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spațiilor de acces spre ușa de intrare în mijlocul de transport;
- c) montarea panourilor de afișaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu handicap vizual și auditiv în mijloacele de transport public;
- d) imprimarea cu caracter mari și în culori contrastante a rutelor și a indicativelor mijloacelor de transport în comun.

4.2.5. La momentul formulării punctului de vedere, primul reclamat face precizarea că acțiunile întreprinse necesare respectării prevederilor legale de mai sus, continuă.

4.2.6. Cât privește cererea petentei de înființare a unui centru de recuperare neuromotorie cu asigurarea transportului la domiciliu copilului la centru și invers, primul reclamat menționează că va fi înființat în măsura în care va fi identificat un imobil care să poată fi folosit în acest scop. De asemenea, reclamatul face precizarea că solicitarea petentei este neîntemeiată, cu atât mai mult cu cât la nivelul sectorului 5 funcționează centre de recuperare neuromotorie, fiind totodată furnizate servicii de natură a asigura respectarea drepturilor la sănătate și educație ale copiilor cu handicap neuromotor.

Sușinerile celui de-al doilea reclamat – prin Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

4.2.7. Prin adresa nr. **10466/28.06.2010**, înregistrată la C.N.C.D. cu nr. **5.181/29.06.2010** (fila 138 la dosar), reclamatul oferă răspuns la solicitarea C.N.C.D. cu nr. **4.857/17.06.2010** (fila 111 la dosar), precizând că Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria” oferă următoarele programe/activități principale pentru copii (băieți și fete) din grupa de vârstă 3 – 18 ani:

- Ajutor pentru menținerea sau readaptarea capacităților fizice ori intelectuale;
- Servicii de consiliere psihologică pentru copii și părinți;
- Asigură activități de abilitare/reabilitare care pot fi după caz: fizioterapie, kinetoterapie și masaj, logoterapie, terapie psiho-motrică și de abilitate manuală, terapii prin învățare, dezvoltarea abilităților de autocontrol, organizarea și formarea autonomiei personale, reorganizarea conduitelor și restructurarea perceptiv – motorie, terapie ocupațională și psihoterapie de expresie, diverse alte forme de psihoterapie în funcție de cazistica concretă.

4.2.8. De asemenea, reclamatul mai precizează că în planul de recuperare elaborat pentru un copil cu dizabilități sunt menționate mai multe instituții responsabile cu implementarea acestuia (cum ar fi: autoritățile locale, unități de învățământ special, unități medicale specializate din rețeaua Ministerului Sănătății etc.), în funcție de diagnostic, gradul de complexitate al intervenției și a resurselor umane și materiale existente.

4.2.9. Astfel, în cadrul acestui centru de recuperare neuromotorie care funcționează în sistem non-rezidențial și oferă servicii psihosociomedicale și de recuperare, se prezintă aproximativ 15 – 20 copii/lună din sectorul 5 împreună cu părinții lor în baza unei planificări prealabile și într-un interval de timp cuprins între 1 – 3 ore/zi de la caz la caz.

Susținerile celui de-al treilea reclamat – Clubul Elevilor și Copiilor – sector 5

4.2.10. Prin **adresa nr. 208/18.04.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 3.087/18.05.2011**, reprezentanții Clubului Elevilor și Copiilor susțin că nu a existat niciun comportament de tip discriminatoriu față de petentă sau copilul petentei, ci din contră, au oferit toate condițiile disponibile persoanei în cauză. Astfel, copilul petentei a fost înscris la „Cercul de muzică vocal instrumentală” sub îndrumarea domnului profesor C R , existând între aceștia o bună comunicare, ore la care însă copilul nu s-a mai prezentat din decembrie 2010.

4.2.11. Referitor la solicitarea petentei cu privire la construcția unei rampe, reclamatul precizează că există deja o rampă la una dintre intrările clădirii, însă petenta s-a declarat nemulțumită, întrucât conform supuselor acesteia, copilul său „nu v-a intra niciodată pe ușa din dos”. Astfel, reclamatul susține că a făcut eforturi deosebite chiar și pentru realizarea acestei solicitări, deși fondurile alocate de la buget au fost reduse, cu sprijinul părinților celorlalți copii care au înțeles situația copilului petentei.

Susținerile celui de-al patrulea și al cincilea reclamat – Primăria Municipiului București și Consiliul General

4.2.12. Prin **adresa nr. 10297/10298/11200/15.04.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 2.620/18.04.2011** (fila 244 la dosar), cei 2 reclamați invocă excepția lipsei calității procesuale a celor 2 instituții conform art. 34 din Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială, în ceea ce privește aspectele semnalate de petentă, sfera de competență aparținând Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5, aflată în subordinea Consiliului Local al Sectorului 5, în conformitate cu prevederile art. 104, 105 și următoarele din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Susținerile celui de-al șaselea reclamat – Administrația Străzilor București

4.2.13. Urmare a investigațiilor realizate în data de 01.03.2011, reclamatul face următoarele precizări prin **adresa nr. 4.877/10.03.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 1.705/10.03.2011** (filele 207 – 212 la dosar):

- În baza avizului Comisiei Tehnice de Circulație din data de 01.04.2010, au fost montați stâlpișori de delimitare și protecție la bordura trotuarului în intersecția străzilor Teiuș cu Alexandriei nr. 11. În urma introducerii liniei RATB 227, a avut loc o modificare a geometriei intersecției, iar constructorul responsabil a dezafectat un număr de aproximativ 10 stâlpișori. În baza adresei nr. 5348/02.03.2011 (anexată, fila 211 la dosar), Administrația Străzilor a somat firma responsabilă de execuția lucrărilor, ca la finalizarea acestora să remonteze stâlpișorii dezafecți. Referitor la avizul privind atribuirea unui loc de parcare pentru persoanele cu handicap (în parcare amenajată și organizată), a fost

transmisă firmei pentru execuția avizului, adresa nr. 5347/02.03.2011 (anexată, fila 209 la dosar).

- În baza avizului Comisiei Tehnice de Circulație din data de 27.05.2010, Administrația Străzilor va completa lucrarea de instalare a stâlpișorilor de delimitare și protecție la bordura trotuarului de la domiciliul petentei până la Liceul Bolintineanu de pe str. Petre Ispirescu, de îndată ce se va obține schița aprobată din partea Brigăzii de Poliție Rutieră, iar condițiile meteorologice o va permite.
- Serviciul Drumuri (S.P.U.R.S.) din cadrul Administrației Străzilor a solicitat societății responsabile cu reparațiile rețelei stradale demararea lucrărilor pentru coborârea bordurilor în zona solicitată de petentă după data de 15 martie 2011.

4.2.14. În completarea susținerilor anterioare, reclamatul a adăugat prin **adresa nr. 5.809/10.03.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 1.706/10.03.2011**, faptul că s-a solicitat constructorului coborâre până la 2 cm și refacerea trotuarelor pe porțiunea de drum solicitată de către petentă (adresă anexată, filele 213 – 214 la dosar).

4.2.15. Prin **adresa nr. 9.890/18.05.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 3.129/19.05.2011**, reclamatul formulează concluzii scrise, subliniind următoarele:

- În urma sesizării problemei petentei, au fost luate măsuri de remediere a situației, conform precizărilor menționate deja în punctul de vedere oferit anterior prin adresa **nr. 4.877/10.03.2011, înregistrată la C.N.C.D. sub nr. 1.705/10.03.2011**.
- În plus față de cele menționate mai sus, în urma solicitării Serviciului Drumuri (S.P.U.R.S.) din cadrul Administrației Străzilor adresată societății responsabile cu reparațiile rețelei stradale, lucrările de accesibilizare pentru persoanele cu handicap în zona solicitată de către petentă au fost finalizate (fiind coborâte bordurile), conform normativului NP 051/2001, în data de 02.04.2011.

4.3. Investigațiile întreprinse în dosar:

4.3.1. În data de 23.11.2010, la solicitarea membrului Colegiului director Dragoș Tiberiu NIȚĂ, s-au dispus investigații în cauză, urmărindu-se atingerea următoarelor obiective:

- lămurirea capetelor de cerere, astfel cum au fost formulate de către petentă;
- lămurirea cu exactitate a problemei dacă petenta a solicitat sau nu asistent personal;
- Discuții cu reprezentanții D.G.A.S.P.C. Sector 5, cu reprezentanții Administrației Străzilor și cu reprezentanții Regiei Autonome de Transport București, pentru a lămurii în administrarea cărei instituții se găsește Clubul Copiilor și Elevilor sector 5 București: Primăria sectorului 5, Primăria Municipiului București sau Inspectoratul Școlar al Municipiului București;
- în competența cărei instituții intră aplicarea prevederilor art. 64, alin. 1 din Legea nr. 448/2006.

4.3.1.1. Prin **raportul întocmit de către echipa de investigații nr. 5/11.01.2011** (filele 140 – 147 la dosar), s-au reținut următoarele:

4.3.1.2. Cu această ocazie doamna S D , director adjunct a Școlii cu clasele I – VIII nr. 131, a declarat echipei de investigații faptul că instituția pe care o conduce a luat măsuri pentru ca fiul petentei să beneficieze de toate condițiile necesare și anume: din toaleta fetelor din incinta școlii s-a realizat o toaletă specială, adaptată la dizabilitățile motorii ale fiului petentei; sala de clasă în care învață fiul petentei a fost mutată la parterul imobilului în vederea ușurării accesului fiului petentei; banca în care învață fiul petentei, a fost modificată și adaptată nevoilor sale; doamna profesoară de educație fizică A. P se ocupă în mod special de fiul petentei. Doamna director adjunct S D a făcut precizarea că toate modificările efectuate în instituție în vederea ușurării accesului fiului petentei la procesul de învățământ au fost făcute strict din banii părinților și cu ajutorul școlii întrucât Primăria Sectorului 5 a declarat că nu are fonduri disponibile pe care să le acorde Școlii nr. 131. De asemenea, Școala nr. 131 a făcut demersurile necesare la Guvernul României, în vederea alocării de fonduri pentru construcția unei săli de sport întrucât, în acest moment, orele de educație fizică se desfășoară într-o sală de clasă transformată într-o sală de sport. Până în acest moment, Guvernul României nu a alocat fonduri pentru construcția acestei săli de sport pentru Școala nr. 131. În plus, doamna director adjunct a menționat faptul că, au fost făcute solicitări scrise către Primăria Sectorului 5 în vederea alocării de fonduri pentru repararea și amenajarea curții interioare a școlii și construirea unui gazon unde elevii să-și desfășoare orele de educație fizică. Din păcate Primăria Sectorului 5 nu a aprobat aceste proiecte. De asemenea, doamna D a declarat faptul că s-au făcut demersuri și pentru obținerea de fonduri necesare construirii unei rampe în vederea ușurării accesului fiului petentei.

4.3.1.3. În continuarea discuțiilor, petenta a declarat echipei de investigații faptul că dorește ca C.N.C.D. să se pronunțe pe fiecare capăt de cerere cuprins în petiția depusă.

4.3.1.4. Petenta susține că a solicitat, în virtutea legii, un însoțitor personal pentru fiul dânzei având în vedere că dânsa lucrează și nu are timp suficient să se ocupe de îngrijirea și creșterea fiului. Răspunsul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5 a fost în sensul de a-i propune doamnei S să devină dânsa asistentul personal al fiului său, fapt refuzat de către petentă întrucât acest lucru presupune renunțarea la actualul loc de muncă și întocmirea unui contract individual de muncă cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5.

4.3.1.5. De asemenea, petenta a declarat echipei de investigații faptul că, niciunul din centrele medicale propuse de către Direcția Generală de Asistență Socială și anume Centrul de Recuperare "Motivation" situat în Șos. Panduri, respectiv Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități "Sfânta Maria" situat în strada Trompetului, nu se ocupă cu tratarea paralizii cerebrale infantile, mai mult decât atât, Centrul "Sfânta maria" impune o condiție cel puțin absurdă, în opinia petentei, pentru internarea și tratamentul fiului dânzei, și anume condiția declarării abandonului copilului. În ceea ce privește Centrul de Recuperare "Motivation", petenta declară că, în urma verificărilor efectuate, acest centru nu dispune de aparatură și tehnologie pentru copii ci, numai pentru adulți.

4.3.1.6. Petenta a făcut unele precizări în legătură cu deplasarea și transportul fiului dânzei, inclusiv problemele întâmpinate. Astfel, în ceea ce privește transportul cu scuterul special, petenta declară că a făcut numeroase sesizări către Primăria Capitalei – Comisia Tehnică de Circulație în vederea montării unor stâlpișori ornamentali pentru

a împiedica parcare a autovehiculelor pe trotuar în zona de deplasare a fiului dânzei și construcția de borduri speciale în zona celor două stații de tramvai pe care le utilizează fiul dânzei. În răspunsul primit de la Administrația Străzilor i se comunică faptul că, în momentul în care vor exista fonduri, această instituție se va ocupa de soluționarea problemelor ridicate de petentă.

4.3.1.7. Petenta a confirmat faptul că fiului dânzei i-a fost aprobată înscrierea la Clubul Copiilor Sector 5, la cursurile de pian, însă cu condiția ca dânsa să asigure din punct de vedere material accesibilizarea Centrului la nevoile fiului dânzei adică, să asigure construcția unei pante la intrarea în Club, cât și alte adaptări necesare fiului dânzei, inclusiv o persoană care să-l asiste pe fiul dânzei în timpul desfășurării lecțiilor de pian. Nu a contestat adresa primită de la Clubul Copiilor Sector 5 prin care i se impuneau aceste condiții întrucât a mers în audiență la Directorul general al instituției care i-a asigurat un profesor de pian. În ceea ce privește deplasarea fiului dânzei până la sala de clasă unde se desfășoară lecția de pian, petenta declară că îl cară în brațe pe fiul său până în sala de clasă.

4.3.1.8. De asemenea, petenta a declarat echipei de investigații faptul că Planul de recuperare întocmit anual de Serviciul de Evaluare Complexă a Copilului în vederea recuperării fiului dânzei, nu cuprinde măsuri eficiente care să ducă la o îmbunătățire a stării de sănătate a acestuia. Ca urmare a contestat acest Plan de recuperare în instanță. De asemenea, un alt motiv pentru care petenta a contestat Planul de recuperare este faptul că acesta nu cuprinde activități extracuriculare care să-i dezvolte copilului său abilitățile necesare supraviețuirii în comunitate. Mai mult decât atât, după terminarea tratamentului la spital, este necesar continuarea acestuia în ambulatoriu, însă nu există niciun prestator de servicii de acest gen care să asigure continuarea tratamentului. Într-adevăr Casa de Asigurări de Sănătate i-a recomandat patru furnizori de asemenea servicii, dar a primit numai refuzuri.

4.3.1.9. În vederea continuării lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 88/2010, echipa de investigații s-a deplasat la **Clubul Copiilor Sector 5**, cu sediul în strada Năsăud nr. 93, sector 5, unde a purtat discuții cu doamna **D M** – Directorul instituției. Doamna **D** a declarat echipei de investigații faptul că nu are o persoană specializată pentru nevoile fiului petentei gen terapeut, Clubul Copiilor Sector 5 adresându-se copiilor talentați. Cu toate acestea a reușit să soluționeze cererea petentei cu ajutorul profesorului de canto/chitară, care l-a plăcut pe fiul petentei și l-a luat în grijă sa cu lecțiile de pian (deși nu are pregătirea de terapeut). De asemenea, doamna **D** a declarat că a construit în anul 2003 o mică rampă la ușa din spate a Clubului, în paralel cu un rând de scări care asigură accesul la toaletele copiilor. Cu privire la acest aspect, doamna **D M** a susținut că doamna **S** a refuzat să utilizeze acea rampă susținând că nu dorește ca fiul dânzei să intre în Club pe ușa din spate. Din acest motiv recent a găsit o altă soluție, aceea de a construi o rampă mobilă, care va fi amplasată strict în intervalul orar în care fiului petentei frecventează lecțiile de pian.

4.3.1.10. În ceea ce privește situația juridică a Clubului Copiilor Sector 5, doamna director **D M** a declarat echipei de investigații faptul că acest Club, ca instituție, este subordonată Ministerului Educației și Cercetării, însă fondurile parvin prin Inspectoratul Școlar General.

4.3.1.11. În vederea continuării lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 88/2010, echipa de investigații s-a deplasat la **Direcția Generală de Asistență Socială și**

Protecția Copilului Sector 5, cu sediul în B-dul. Regina Elisabeta nr. 29-31, Sector 5, unde a purtat discuții cu următoarele persoane:

- doamna F F – Director D.G.A.S.P.C. Sector 5;
- domnul B I – Director adjunct D.G.A.S.P.C. Sector 5.

4.3.1.12. Doamna **director P F** a declarat echipei de investigații faptul că este ilegal ca D.G.A.S.P.C. Sector 5 să propună un anumit furnizor de servicii de genul celor la care face referire petenta deoarece există și furnizori privați, iar principiul concurenței trebuie respectat. De asemenea acesta a susținut că la nivelul Sectorului 5 există un Complex care oferă exact serviciile solicitate de către petentă, și anume Centrul "Sfânta Maria". Doamna directoare P F a făcut precizarea că i-a propus petentei punerea la dispoziția sa a unui autovehicul aparținând D.G.A.S.P.C. Sector 5 pentru ca, o dată pe săptămână să-l ia și să-l aducă pe fiul petentei la și de la școală și centrul de tratament. Petenta a refuzat această opțiune. Din discuțiile purtate cu petenta a tras concluzia că acesta nu dorește să meargă la acest Centru întrucât exista posibilitatea ca fiul dânzei, care are doar dizabilități motorii, să se întâlnească cu copii cu afecțiuni psihice, acest lucru putând pune în pericol psihicul fiului dânzei.

4.3.1.13. În continuare d-na directoare P a făcut susținut că aproximativ cu două săptămâni în urmă, petenta a venit în audiență la dânsa solicitând un terapeut din partea D.G.A.S.P.C. Sector 5 care să fie disponibil pentru vizite la domiciliul petentei. Astfel, instituția a dizlocat un terapeut din cei trei de care dispune pentru a efectua îngrijirea fiului petentei direct la domiciliul acesteia, deși d.p.d.v. tehnic nu a fost soluția cea mai indicată. În ceea ce privește solicitarea petentei de a i se pune la dispoziție un asistent personal, doamna directoare P. a făcut precizarea că institutia pe care o conduce nu are angajați de genul asistentilor personali profesioniști. În această situație, petenta trebuie să își găsească singură o astfel de persoană.

4.3.1.14. Domnul **director adjunct B I** a declarat echipei de investigații faptul că în materia protecției sociale există un principiu conform căruia "Întotdeauna îi ajutăm pe cei mai săraci dintre cei săraci". Pe raza Sectorului 5 există aproximativ 800 de copii aflați sub supravegherea D.G.A.S.P.C. Sector 5, suferind fie de deficiențe psihice fie de deficiențe neuromotorii. În acest sens domnul director adjunct a precizat faptul că se ierarhizează nevoile și prioritățile fiecărui copil și apoi se analizează situația socio-economică a părinților. De asemenea, conform prevederilor Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, se instituie un principiu care spune că "pentru creșterea și îngrijirea copilului este responsabil în primul rând părintele și în subsidiar statul".

4.3.1.15. Domnul director adjunct B I a susținut faptul că, în urma anchetei sociale efectuate, a reieșit faptul că petenta are posibilități materiale pentru a-și putea îngriji fiul. Mai mult decât atât, domnul director adjunct B I a declarat că, în opinia dânsului, petenta trece printr-o perioadă de revoltă la adresa instituțiilor statului având în vedere că este proaspăt divorțată de tatăl copilului.

4.3.1.16. În încheierea discuțiilor, domnul director adjunct E I a mai precizat echipei de investigații faptul că D.G.A.S.P.C. Sector 5 i-a prezentat petentei serviciile pe care instituția le poate oferi având în vedere lipsa fondurilor.

4.3.1.17. În data de **25.11.2010**, în continuarea lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 88/2010 – petentă S L, echipa de investigații s-a deplasat la

sediul Regiei Autonome de Transport București, cu sediul în B-dul. Dinicu Golescu nr. 1, Sector 1, unde au fost purtate discuții cu următoarele persoane:

- doamna H B – Director Direcția Juridică;
- domnul R L – Consultanță Tehnică și Proiecte Internaționale;
- domnul C I – Serviciul Exploatare și Mișcare.

4.3.1.18. Doamna H B a declarat echipei de investigații faptul că, în baza prevederilor Legii nr. 448/2006, competența în ceea ce privește adaptarea mijloacelor de transport în vederea folosirii lor și de către persoanele cu dizabilități motorii, revine R.A.T.B. Doamna H B, însă, a făcut precizarea că, în această situație, R.A.T.B. este un simplu "executant", întrucât fondurile utilizate pentru adaptarea mijloacelor de transport vin de la Consiliul General al Municipiului București. De asemenea, chiar și Legea nr. 448/2006 stabilește în art. 64 că obligația adaptării mijloacelor de transport în comun în vederea utilizării de către persoanele cu dizabilități motorii revine organelor autorităților publice locale, la nivelul Municipiului București fiind vorba de obligația Consiliului General al Municipiului București ca organ legislativ, R.A.T.B. aflându-se în subordinea Municipiului București prin Primarul General (Primăria Municipiului București) ca organ executiv.

4.3.1.19. Domnul R L a declarat echipei de investigații faptul că, R.A.T.B.-ul nu are competență decât în ceea ce privește aplicarea politicii de transport public stabilită de către Consiliul General al Municipiului București ca autoritate a administrației publice locale la nivelul Municipiului București. Procedura presupune ca R.A.T.B. să întocmească cereri de fonduri către C.G.M.B. în vederea aplicării prevederilor legale cu privire la persoanele cu dizabilități motorii, dar ca inițiativă și nu ca obligație.

4.3.1.20. Domnul C I a declarat echipei de investigații faptul că, în acest moment, R.A.T.B. dispune de circa 1000 de autobuze prevăzute cu rampă pentru persoanele cu dizabilități motorii în partea de mijloc a vehiculului - unde acesta are podeaua joasă (autobuzele Mercedes); restul de 300 dintr-un total de 1300 de autobuze de cât dispune parcul R.A.T.B., se vor casa urmând a fi înlocuite cu vehicule moderne adaptate pentru persoanele cu dizabilități motorii. În ceea ce privește troleibuzele, R.A.T.B. dispune de 100 de bucăți cu podeaua coborâtă (este vorba de troleibuzele Astra Iribus), celelalte 200 de bucăți vor fi înlocuite în timp. Deja R.A.T.B. a demarat procedurile de achiziție a încă 150 de troleibuze adaptate persoanelor cu dizabilități motorii. În ceea ce privește tramvaiele, domnul C I recunoaște că există probleme în ceea ce privește adaptarea lor pentru persoanele cu dizabilități motorii, întrucât un tramvai adaptat costă în jur de 2 milioane de euro în condițiile în care un autobuz nou adaptat persoanelor cu dizabilități nu costă mai mult de 200.000 de euro. Cu toate acestea se are în vedere transformarea parțială a unui număr destul de mare de tramvaie în sensul coborârii podelei la ușa din mijloc, pentru ca respectivul mijloc de transport să devină accesibil persoanelor cu dizabilități motorii.

4.3.1.21. Domnul C I a mai făcut precizarea că R.A.T.B. are în vedere realizarea a aproximativ 40 de bucăți de asemenea tramvaie, planul a fost întocmit și transmis C.G.M.B., însă deocamdată fondurile nu au fost acordate.

4.3.1.22. De asemenea, domnul C I a făcut precizarea că există în acest moment întocmit un proiect de reabilitare a arterelor pe care circulă mijloacele de transport în comun și implicit accesibilizarea persoanelor de tramvai în vederea utilizării lor și de către persoanele cu dizabilități motorii.

4.3.1.23. Echipa de investigații a dorit să cunoască baza legală conform căreia se efectuează amenajarea și întreținerea arterelor circulate de mijloacele R.A.T.B. și cine are competența de a face aceste lucruri. Domnul C I a precizat că este vorba de O.U.G. nr. 109/2005 privind transporturile rutiere. În ceea ce privește competența pentru amenajarea, întreținerea și semnalizarea arterelor pe care circulă mijloacele de transport în comun, inclusiv semnalizarea peroanelor stațiilor de tramvaie, revine Administrației Străzilor București, care, de asemenea, se află în subordinea Municipiului București prin Primarul General (Primăria Municipiului București).

4.3.1.24. Domnul C I a mai făcut precizarea că pentru amenajarea, întreținerea și semnalizarea peroanelor stațiilor de tramvai situate pe mijlocul arterelor, competența îi revine R.A.T.B.-ului, dar pentru stațiile mijloacelor de transport în comun situate pe trotuare, fiind domeniul public al statului, competența de amenajare, întreținere și semnalizare a acestor stații revine Administrației Străzilor București.

4.3.1.25. În continuarea lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 88/2010 – petentă S L, echipa de investigații s-a deplasat la sediul **Administrației Străzilor București**, situat în str. Domnița Ancuța nr. 1, Sector 1, unde au fost purtate discuții cu următoarele persoane:

- doamna S A – Serviciul Drumuri;
- domnul T B – Șef Serviciul de Circulație;

4.3.1.26. Doamna S A a declarat echipei de investigații faptul că Șoseaua Alexandriei (artera pe care petenta o consideră neadaptată persoanelor cu dizabilități motorii), intră în competența Administrației Străzilor în ceea ce privește amenajarea, întreținerea și semnalizarea ei. Mai mult decât atât, doamna S A precizează faptul că această arteră a fost inclusă în programul de întreținere și gestiune pe anii 2005 – 2010.

4.3.1.27. Echipa de investigații a dorit să cunoască în ce condiții Administrația Străzilor poate efectua întreținerea și gestiunea unei artere în sensul efectuării lucrărilor de adaptare pentru persoanele cu dizabilități. Doamna S A a declarat echipei de investigații faptul că Administrația Străzilor București poate efectua lucrări de amenajare, întreținere și semnalizare a unei artere sau a unei porțiuni dintr-o arteră chiar și la cererea scrisă a unei persoane fizice.

4.3.1.28. Domnul T B a declarat echipei de investigații faptul că Serviciul de Circulație din cadrul Administrației Străzilor București, serviciu pe care-l conduce, are competența de semnalizare a arterelor care intră în administrarea Administrației Străzilor București. Dar procedura stabilită de către H.C.G.M.B. nr. 254/2008 privind administrarea rețelei stradale principale din Municipiul București, prevede **obligativitatea avizului Comisiei de Circulație din cadrul Primăriei Municipiului București.**

4.3.1.29. Domnul T B a declarat echipei de investigații faptul că se va ocupa personal de aspectele sesizate de către petentă în memoriul său adresat C.N.C.D., în sensul că va trimite angajați pentru a face verificări la adresa petentei și se va ocupa, în limitele competenței, de soluționarea problemelor petentei în ceea ce privește accesul pe trotuar, coborârea bordurilor pe traseul dorit de către petentă, montarea unor stâlpișori ornamentali pentru a împiedica parcare a autovehiculelor pe trotuar.

4.3.1.30. Mai mult decât atât, domnul T B a declara echipei de investigații faptul că deja este în curs de derulare un proiect ce presupune realizarea pistelor pentru biciclete în diverse zone ale Bucureștiului, inclusiv coborârea bordurilor.

4.3.1.31. În urma efectuării lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 88/2010 – echipa de investigații a constatat următoarele:

a) În cadrul Clubului Copiilor Sector 5, cu sediul în strada Năsăud nr. 93, Sector 5, există o rampă destinată accesului persoanelor cu dizabilități motorii, rampă situată la intrarea din spate a imobilului. Însă această rampă este foarte dificil de utilizat în scopul pentru care a fost concepută întrucât este foarte îngustă, făcând practic imposibil accesul cu un cărucior pentru persoane cu dizabilități motorii. Mai mult decât atât, rampa este construită în paralel cu un rând de scări care asigură accesul la toaletele copiilor și are o înclinație destul de mare, punând în pericol chiar integritatea fizică a elevilor care merg spre grupul sanitar;

b) La sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5, cu sediul în B-dul. Regina Elisabeta nr. 29-31, Sector 5, atât doamna director P F cât și domnul director adjunct B I au afișat o atitudine destul de reticentă în legătură cu obiectul dosarului C.N.C.D. nr. 88/2010, susținând că institutia pe care o conduc, nu poartă nicio vină în ceea ce privește situația petentei. Din contră, au încercat să convingă echipa de investigații că D.G.A.S.P.C. Sector 5 a depus toate diligentele necesare soluționării situației petentei însă aceasta nu le-a acceptat soluțiile propuse;

c) Domnul T B, șeful Serviciului de Circulație din cadrul Administrației Străzilor București, cu sediul în str. Domnita Ancuta nr. 1, Sector 1, a părut interesat de situația petentei și a declarat echipei de investigații faptul că va depune toate diligentele necesare pentru soluționarea problemelor doamnei S L, evident în limita competențelor serviciului pe care îl conduce. Astfel, în fața echipei de investigații și-a luat angajamentul că va trimite câtiv. aiati ai serviciului pe care-l conduce, pentru a sta de vorbă cu petenta pentru a aduna toate informațiile necesare soluționării acestei situații.

d) În ceea ce privește Reșia Autonomă de Transport București, cu sediul în B-dul. Dinicu Golescu nr. 1, Sector 1, amenajarea, întreținerea și semnalizarea persoanelor stațiilor de tramvai situate pe mijlocul arterelor, competența îi revine R.A.T.B-ului de asemenea și adaptarea mijloacelor de transport în comun la necesitățile persoanelor cu dizabilități motorii cade tot în sarcina R.A.T.B.-ului dar totul depinde de fondurile primite de la Consiliul General al Municipiului București.

4.3.2. În data de 09.02.2011, s-au dispus investigații în cauză, urmărindu-se lămurirea următoarelor aspecte:

- Dacă la momentul prezentării echipei de inspecție și raportat la obiectul petiției, autoritățile administrației publice locale au luat măsurile prevăzute de lege în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu privire la cele sesizate de petentă în memoriul său, respectiv.
- Discuții cu reprezentanții Clubului Copiilor Sector 5, mun. București, dacă a fost amplasată o rampă mobilă la intrarea din față a Clubului.
- Discuții cu reprezentanții Consiliului General al Municipiului București în vederea identificării:

1. politicii de transport public stabilită de către C.G.M.B. ca autoritate a administrației publice locale la nivelul mun. București (cu referire directă la persoanele cu dizabilități);
  2. planurilor, proiectelor avute în vedere, precum și fondurile alocate prin buget pentru asigurarea accesibilizării (amenajarea, întreținerea și semnalizarea) mijloacelor de transport în comun, a arterelor circulate de mijloacele de transport public (peroanele, stațiile).
- Discuții cu reprezentanții Administrației Străzilor din mun. București în ceea ce privește amenajarea, întreținerea și semnalizarea Șoselei Alexandriei (la care face referire petenta în memoriul său), situația de fapt la momentul prezentării echipei de inspecție, ca rezultat al implementării programului de întreținere și gestiune pe anii 2005 – 2010.
  - De asemenea, demersurile întreprinse de către domnul T B , șef al Serviciului de Circulație din cadrul Administrației Străzilor București (verificări la adresa petentei, măsuri luate etc.).

4.3.2.1. Prin **raportul întocmit de către echipa de investigații nr. 14/21.03.2011** (filele 215 – 217 la dosar), s-au reținut următoarele:

4.3.2.2. În data de **23.02.2011** echipa de investigație a C.N.C.D. s-a deplasat la următoarele instituții: Clubul Elevilor și Copiilor Sector 5, Administrația Străzilor București și Consiliul General al Municipiului București.

4.3.2.3. La Clubul Elevilor și Copiilor Sector 5 reprezentanții C.N.C.D. au constatat existența unei rampe mobile la intrarea în clădire (poză disponibilă în format electronic). Doamna D. M. a susținut că respectiva rampă a fost amplasată de curând (3-5 zile) și nu a fost utilizată încă de către fiul doamnei S L

4.3.2.4. La sediul Consiliului General al Municipiului București, echipa de investigație a purtat discuții cu domnul consilier P R T care a îndrumat reprezentanții C.N.C.D. către Direcția Transporturi din cadrul Primăriei București. Astfel, s-a stabilit cu domnul I D directorul direcției, o întâlnire pentru data de 23.02.2011.

4.3.2.5. La Administrația Străzilor București echipa de investigație a purtat discuții cu domnul director adjunct, B T care ne-a comunicat următoarele:

- după discuția purtată cu reprezentanții C.N.C.D. în data de 25.11.2010 a delegat-o pe d-na B D – referent Serviciu Circulație să discute cu petenta în ceea ce privește traseul pe care aceasta dorește să fie marcat cu stâlpișori;

- doamna B D a contactat-o telefonic pe petentă în mai multe rânduri, însă doamna S L nu a fost disponibilă pentru o discuție cu dumneaei.

4.3.2.6. La finalul discuției domnul director adjunct B T a propus echipei de investigație o întâlnire în data de 01.03.2011 la care să participe și petenta.

4.3.2.7. În data de **01.03.2011** reprezentanții C.N.C.D. au revenit la Administrația Străzilor București și la Primăria Municipiului București.

4.3.2.8. Menționăm că la discuția cu reprezentanții Administrației Străzilor București a fost invitată și petenta, în vederea indicării solicitărilor acesteia. Aceasta a susținut faptul că are aviz favorabil de la Poliția Rutieră în ceea ce privește accesibilizarea unui anumit traseu pentru utilizarea de către fiul său – persoană cu handicap locomotor care se deplasează cu ajutorul unui scuter electric. Cu toate acestea, la momentul actual pe traseul respectiv au fost montați numai o parte din stâlpișori, iar o parte din ei deja au dispărut în urma unor lucrări efectuate pe strada Teiuș. Bordurile nu au fost coborâte, astfel că pentru orice fel de ieșire în Șos. Alexandriei este nevoie să solicite asistența mașinii de poliție rutieră, care merge în fața scuterului fiului său. De asemenea, nu are marcaj pentru persoană cu handicap pentru locul de parcare. Ca și solicitare, petenta a reiterat faptul că dorește să se dea

curs accesibilizării respectivului traseu care deja a fost aprobat în Comisia Tehnică de Circulație.

4.3.2.9. La sediul Administrației Străzilor București echipa de investigație a purtat discuții cu următoarele persoane: domnul T B – director adjunct Direcția Circulație, d-na S N – Șef Serviciu Circulație, d-na B D – referent Serviciu Circulație și d-na L C – Șef Serviciu Drumuri.

4.3.2.10. Domnul T B a afirmat că se vor completa stâlpișorii pe trotuarele de pe traseul strada Teiuș – Liceul Dimitrie Bolintineanu, acolo unde nu este un spațiu mai îngust de 1 m.

4.3.2.11. D-na S N a afirmat faptul că abia anul acesta Poliția Rutieră a trimis documentația conținând avizele acordate anul trecut. În ceea ce privește traseul aprobat în Comisia Tehnică de Circulație pentru petentă, urmează să solicite schița aferentă pentru a putea monta stâlpișorii.

4.3.2.12. D-na L C ne-a comunicat faptul că reconstrucția bordurilor de pe traseul aprobat în Comisia Tehnică de Circulație pentru d-na S L va începe imediat ce va permite temperatura atmosferică și va fi finanțată prin intermediul contractului pentru reparații în derulare. Traseul respectiv cuprinde următoarele străzi: Teiuș, Pucheni, Piața Rahova, Amurgului, Garoafei, Costinești și Recaș, plus scuarul din intersecția din fața Pieței Rahova. De asemenea d-na L C a susținut că pentru finalizarea respectivului traseu Administrația Străzilor București se va adresa Primăriei Sector 5 pentru a permite modificarea bordurilor pentru străzile care aparțin de aceasta prin hotărâre de Consiliu Local (Garoafei, Costinești și Recaș).

4.3.2.13. În continuarea verificărilor echipa de investigație s-a deplasat la Primăria București, unde a purtat discuții cu domnul D I – director Direcția Transporturi. Acesta a susținut următoarele:

- în competența Primăriei Generale intră investițiile privind lucrările de modernizare a străzilor; toate lucrările efectuate în ultimii ani au prevăzut adaptări pentru nevoile persoanelor cu handicap, fiind modificate inclusiv toate stațiile de tramvai pentru a avea rampe de urcare; din totalul de tramvaie, din anul 2005 și până în prezent au fost accesibilizate 10% , urmând să fie alocate fonduri și în viitor pentru acest lucru; în ceea ce privește autobuzele, numărul celor care au podea joasă se ridică la 1000, urmând ca achiziționarea lor să continue până la înlocuirea totală a autobuzelor fără podea joasă;

- printre lucrările de modernizare în derulare în acest moment se regăsesc Bulevardul Aerogării, str. Liviu Rebreanu, str. 1 Mai (fosta Compozitorilor), Pasajul Basarab, toate incluzând accesibilizări pentru persoanele cu handicap; pentru indicarea exactă a proiectelor în derulare, precum și a fondurilor alocate prin buget pentru acestea, se va răspunde în scris în urma unei solicitări exprese din partea C.N.C.D. (întrucât este necesară o consultare amănunțită a documentației interne).

4.3.2.14. La finalul discuției domnul D. I a susținut că va recomanda la nivelul Primăriei Municipiului București înființarea unui grup de lucru pentru a se identifica măsuri viabile pentru transportul public al persoanelor cu dizabilități fizice, grup de lucru la care va fi invitat să participe și Consiliul National pentru Combaterea Discriminării. Respectivul grup de lucru se va înființa prin dispoziție a Primarului General.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director a fost sesizat cu privire la dificultățile cu care se confruntă petenta, mama unui copil care a fost diagnosticat cu diplegie spastică și

încadrat în grad de handicap grav locomotor fără afectare psihică, din punctul de vedere al accesibilității, prin care îi sunt îngădite drepturile la sănătate și educație.

5.1.1. Raportat la obiectul prezentului dosar, luând în același timp în calcul situația specială în care se regăsesc persoanele cu dizabilități, Colegiul director consideră că solicitările petentei adresate instituțiilor reclamate trebuie analizate din perspectiva dreptului persoanei cu dizabilități (handicap) la autonomie și a dreptului de participare efectivă la viața comunității.

5.1.2. În conformitate cu petiția supusă soluționării în forma inițială, precum și în urma primelor audieri în cauză cu procedura legal îndeplinită, Colegiul Director a constatat că sunt supuse analizei următoarele capete de cerere:

1. imposibilitatea îndeplinirii planului de recuperare și a măsurilor din certificatul de orientare școlară eliberat pentru fiul petentei întrucât primăria de sector, unde petenta figurează cu domiciliul, nu și-a îndeplinit obligațiile în ceea ce privește încheierea unor contracte de prestări servicii pentru: activități medicale de recuperare specializate pe tipul de deficit, activități pentru integrarea școlară a copilului cu respectarea programului recomandat, precum și activități extracurriculare, menite să dezvolte abilitățile existente, în vederea obținerii autonomiei.
2. neasigurarea de către primărie a condițiilor de accesibilitate a trecerilor de pietoni, trotuarelor, a mijloacelor de transport în comun, a drumurilor publice în vederea deplasării persoanelor cu dizabilități care utilizează tehnologia asistivă recomandată (rampe pentru mersul cu cadru);
3. neglijența primăriei în asigurarea condițiilor pentru desfășurarea de activități sportive obligatorii pentru recuperarea copiilor cu dizabilități.
4. neglijența primăriei în a asigura respectarea locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât de acelea cărora le sunt destinate.
5. lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, astfel că toate obligațiile ce țin de îngrijirea copilului intră în sarcina părintelui unic întreținător al familiei, acesta fiind astfel nevoit de a îndeplini toate sarcinile de recuperare, inclusiv cea medicală.
6. lipsa pe raza sectorului 5 a unui centru specializat pentru handicap locomotor fără afectare psihică unde să se desfășoare activitățile recomandate pentru recuperare.

5.1.3. Ulterior primei audieri în cauză, precum și urmare a măsurilor întreprinse în vederea investigării și soluționării problemelor cu care se confruntă petenta, în calitate de mamă a unui copil cu dizabilități, Colegiului director i-au fost supuse dezbaterii și aspecte suplimentare.

5.1.4. În speță, Colegiul director constată că fiul petentei, persoană încadrată în grad de handicap grav locomotor fără afectare psihică, urmează cursurile Școlii *cu clasele I – VIII nr. 131*, instituție școlară care este adresată învățământului de masă.

5.1.5. De asemenea, minorul își completează pregătirea prin activități extrașcolare, fiind înscris la cursurile de chitară organizate de Clubul Elevilor și Copiilor.

5.2. În drept, Colegiul Director reține următoarele:

5.2.1. În analiza faptelor de discriminare, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că, potrivit jurisprudenței sale, **discriminarea presupune tratarea diferită, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor persoane aflate în situații relativ similare** (A se vedea cauza *Orsus și alții v. Croația*, hotărârea din 16.03.2010, precum și cauza *Willis v. Marea Britanie*, nr. 36042/97, § 48, ECHR 2002-IV, cauza *Okpisz v. Germania*, no. 59140/00, § 33, 25 octombrie 2005).

5.2.2. Articolul 14 nu interzice însă ca Statele membre să trateze diferit grupuri de persoane cu scopul de a corecta "inegalități de fapt" între acestea. Într-adevăr, în anumite situații, **eșecul, în sine, de a încerca corectarea inegalităților prin tratament diferit, poate da naștere unei încălcări a Articolului 14** (a se vedea cauza "*relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium*", § 10; cauza *Thlimmenos v. Grecia*, no. 34369/97, § 44, ECHR 2000-IV; cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* [GC], no. 65731/01, § 51, ECHR 2006-VI). Statele contractante dispun de o marjă de apreciere pentru a analiza dacă și în ce condiții diferențele aplicate unor situații similare justifică un tratament diferit.

5.2.3. Având în vedere aspectele de mai sus, faptele stipulate în petiție, actele anexate la dosar, precum și dispozițiile legale incidente, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură aspectele ridicate de petentă sunt de natură discriminatorie sau sunt induse distincții între situații comparabile care au efect discriminatoriu, astfel cum este prevăzut în **art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată**. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale **art. 2**, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, dacă sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de actul normativ cadru care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, **O.G. nr. 137/2000, republicată**.

5.2.4. Potrivit **art. 1 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată** "*Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: (...) e) drepturile economice, sociale și culturale, în special: ... (iv) dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la securitate socială și la servicii sociale; (v) dreptul la educație și pregătire profesională; (vi) dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive; f) dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice*".

5.2.5. **Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată** definește **conceptul de discriminare** prin care se înțelege "*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*".

5.2.6. Astfel, în conformitate cu legislația României, precum și cu tratatele internaționale în domeniu, discriminarea presupune o diferențiere bazată pe un criteriu care atinge un drept fără o justificare obiectivă.

5.2.7. În cazul semnalat, Colegiul Director reține că petenta consideră că fiul său este discriminat pe criteriul de dizabilitate, fiindu-i îngădite drepturile la sănătate și educație, spre deosebire de ceilalți copii și persoane care nu se găsesc în situația de a avea nevoie de condiții speciale pentru desfășurarea de activități școlare, sociale, etc.

5.2.8. Colegiul director analizează cazul descris de către petentă, pronunțându-se pe următoarele capete de cerere:

1. imposibilitatea îndeplinirii planului de recuperare și a măsurilor din certificatul de orientare școlară din cauza lipsei de servicii adecvate tipului specific de dizabilitate la nivelul sectorului și școlii (servicii care ar fi trebuit finanțate de autoritățile publice locale).
2. lipsa unui centru de recuperare specializat cu servicii și secțiuni adaptate tipului de handicap, precum și cu asigurarea transportului minorului la școală și în instituțiile unde își desfășoară activitățile extracuriculare și de recuperare, prin adaptarea mijloacelor de transport.
3. lipsa accesibilității drumurilor publice, trotuarelor (imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă) și a instituțiilor publice unde minorul își desfășoară activitățile educaționale școlare, extracuriculare, de recuperare a handicapului, etc.
4. lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, a măsurilor de asistență (asistent personal pentru persoanele cu handicap grav) un kinetoterapeut la școală și la domiciliu.
5. încălcarea dreptului la demnitate personală a minorului prin lipsa condițiilor adecvate în cadrul școlii, cu dotări specifice afecțiunii locomotorii a copilului.
6. nerespectarea obligației de către autoritățile locale în ceea ce privește asigurarea locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât cele cărora le sunt destinate.

5.2.9. **Raportat la primul capăt de cerere**, în speță existența de contracte de prestări servicii pentru: activități medicale de recuperare specializate pe tipul de deficit, activități pentru integrarea școlară a copilului cu respectarea programului recomandat, precum și activități extracuriculare, menite să dezvolte abilitățile existente, în vederea obținerii autonomiei, prin intermediul unui centru abilitat, Colegiul Director constată că la nivelul sectorului 5 există 2 centre de recuperare locomotorie, unități în cadrul cărora se desfășoară servicii medicale de recuperare a disfuncției motorii pentru copiii cu handicap locomotor cu sau fără afectare psihică: Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria”, aflat în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului sector 5 și Centrul de Recuperare Neuromotorie tip ambulatoriu – Panduri din cadrul Fundației „Motivation” cu care D.G.A.S.P.C. sector 5 a încheiat o convenție de colaborare.

5.2.10. Dintre acestea, Centrul de Recuperare Neuromotorie din cadrul Complexului de Servicii „Sf. Maria” este un centru de recuperare neuromotorie care funcționează în sistem non-rezidențial și oferă servicii psihosociomedicale și de recuperare și asigură activități de abilitare/reabilitare care pot fi după caz: fizioterapie, kinetoterapie și masaj, logoterapie, terapie psiho-motrică și de abilitate manuală, terapii prin învățare, dezvoltarea abilităților de autocontrol, organizarea și formarea autonomiei personale, reorganizarea conduitelor și restructurarea perceptiv – motorie, terapie ocupațională și psihoterapie de expresie, diverse alte forme de psihoterapie în funcție de cazuistica concretă.

5.2.11. Astfel, din analiza înscrisurilor existente la dosar, Colegiul director reține că aspectele sesizate de petentă nu se confirmă, întrucât la nivelul sectorului 5 există Centrul „Sf. Maria”, ale cărui servicii pentru persoane cu dizabilități sunt finanțate de către Primăria de sector și la care fiul petentei, persoană cu dizabilitate, poate avea acces împreună cu mama sa în baza unei planificări prealabile.

5.2.12. **Raportat la cel de-al doilea capăt de cerere**, cu privire la lipsa unui centru de recuperare specializat cu servicii și secțiuni adaptate tipului de handicap, Colegiul Director constată că serviciile la care petenta face referire, adaptate tipului de handicap de care suferă fiul său, sunt oferite tot de Centrul „Sf. Maria” existent pe raza sectorului 5.

5.2.13. În ceea ce privește asigurarea transportului minorului la școală și în instituțiile unde își desfășoară activitățile extracuriculare și de recuperare prin mijloace de transport adecvate, Colegiul director a decis clasarea, întrucât acest aspect nu există în petiția inițială, conform **art. 11, alin. 2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008**: „... (2) *Petiția poate fi completată cu noi capete de cerere până la primul termen de audiere, sub sancțiunea decăderii.*”

5.2.14. **Raportat la cel de-al treilea capăt de cerere**, respectiv lipsa accesibilității drumurilor publice, trotuarelor (imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă) și a instituțiilor publice unde minorul își desfășoară activitățile educaționale școlare, extracuriculare, de recuperare a handicapului, etc., Colegiul director a analizat situația prezentată de petentă cu privire la neasigurarea de către autoritățile publice a condițiilor de accesibilitate a trecerilor de pietoni, trotuarelor, a mijloacelor de transport în comun, a drumurilor publice în vederea deplasării persoanelor cu dizabilități care utilizează tehnologia asistivă recomandată (rampe pentru mersul cu cadru), precum și cu privire la instituția Clubului Elevilor și Copiilor, ca instituție care organizează activități educaționale extrașcolare.

5.2.15. În analiza întregii situații prezentate de către petentă, și a acestui capăt de cerere în concret, Colegiul director se raportează la legislația națională și internațională aplicabilă în domeniu.

5.2.16. În ceea ce privește reglementarea drepturilor și obligațiilor persoanelor cu dizabilități pe plan intern, legiuitorul român a adoptat **Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 (republicată) și actualizată privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap**, care în **art. 3** stipulează faptul că „*Protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap au la bază următoarele principii: (...) b) prevenirea și combaterea discriminării; c) egalizarea șanselor; (...) h) adaptarea societății la persoana cu handicap; i) interesul persoanei cu handicap; (...) l) libertatea opțiunii și controlul sau decizia asupra propriei vieți, a serviciilor și formelor de suport de care beneficiază; m) abordarea centrată pe persoană în furnizarea de servicii; ...*”

5.2.17. Prin Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale ratificat de România, art. 2 alin. 2 dispune: „Statele părți se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nicio discriminare ...”. În conformitate cu prevederile **art. 13 din Pact**, „1. *Statele părți la prezentul pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la educație. Ele sunt de acord că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și a simțului demnității sale și să întărească respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Pe lângă aceasta, ele sunt de acord că prin educație orice persoană trebuie să devină capabilă de a juca un rol util într-o societate liberă, că educația trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale, etnice sau religioase și să încurajeze dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii. 2. Statele părți la prezentul Pact recunosc că în vederea asigurării deplinei exercitări a acestui drept: a) învățământul primar trebuie să fie obligatoriu și accesibil tuturor în mod gratuit; b) învățământul secundar, sub diferitele sale forme, inclusiv învățământul secundar tehnic și profesional, trebuie să fie generalizat și să devină accesibil tuturor prin toate mijloacele potrivite și în special prin instaurarea în mod progresiv a gratuității lui; (...)*”.

5.2.18. În **Comentariul General nr. 5 privind persoanele cu dizabilități**, Comitetul ONU privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale a arătat că „Statele Parte trebuie să adopte măsuri corespunzătoare, la nivelul maxim al resurselor disponibile, de a acorda acestor persoane posibilitatea de a depăși orice dezavantaje ce rezultă din dizabilitatea de care suferă, în ceea ce privește exercitarea drepturilor prevăzute în Convenție. Mai mult, cerința conținută în art. 2 alin. 2 din Convenție privind drepturile enunțate ... exercitate fără nicio discriminare în mod clar se aplică discriminării pe baza dizabilității (a se vedea Comentariul nr. 5: persoane cu dizabilități, HRI/GEN/1/Rev.7, document E/1995/22, pag. 26, parag. 5).

5.2.19. **Carta Socială Europeană** revizuită, ratificată de România prin **Legea nr. 74 din 3 mai 1999** prevede în **art. 15** dreptul persoanelor cu dizabilități la autonomie, la integrare socială și la participare în viața comunității. Potrivit **alin. 3 al art. 15** în vederea garantării exercitării efective de către persoanele cu handicap, indiferent de vârstă, de natura și de originea handicapului lor, a dreptului la autonomie, la integrare socială și la participare la viața comunității, părțile se angajează, în special: „... 3. să favorizeze deplina lor integrare și participare la viața socială, în special prin măsuri, inclusiv ajutoare tehnice, care vizează depășirea dificultăților lor de comunicare și de mobilitate și care să le permită accesul la mijloacele de transport, la locuință, la activități culturale și la petrecerea timpului liber”.

5.2.20. Colegiul director ia act de faptul că, în urma investigațiilor întreprinse la **Clubul Elevilor și Copiilor Sector 5**, s-a constatat că, în vederea îndeplinirii obligațiilor cu privire la accesibilitatea instituției pentru persoanele cu dizabilități motorii, există o rampă destinată accesului acestora, rampă situată la intrarea din spate a imobilului. Conform constatărilor echipei de investigații însă, această rampă destinată accesului cu căruciorul pentru persoane cu dizabilități motorii este foarte îngustă, fiind construită în paralel cu un rând de scări care asigură accesul la toaletele copiilor. De asemenea, rampa prezenta o înclinație destul de mare, reieșind că poate pune în pericol chiar integritatea fizică a elevilor care merg spre grupul sanitar, fiind astfel în fapt foarte dificil de utilizat în scopul pentru care a fost concepută.

5.2.21. Astfel, Colegiul director a decis că se poate reține o faptă de discriminare în sarcina Clubului Elevilor și Copiilor sector 5, în ceea ce privește limitarea accesului la serviciile oferite de acesta, fiind aplicabile în acest caz prevederile art. 2 alin. 1, coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată, întrucât prin lipsa accesibilizării instituției, a fost îngădit dreptul fiului petentei, persoană cu dizabilitate locomotorie, de acces la serviciile oferite de Clubul Elevilor.

5.2.22. Colegiul Director reține că nu se poate reține în speță un refuz în sine al accesului la serviciile oferite de Club, întrucât reprezentanții acestei instituții au soluționat cererea petentei, fiul său fiind înscris la „Cercul de muzică vocal instrumentală”, sub îndrumarea profesorului canto/chitară, angajat al Clubului.

5.2.23. Potrivit **art. 5 din Legea nr. 448/2006** republicată și actualizată, sunt definite anumite noțiuni cu relevanță în analizarea cazului de față; astfel, prin **accesibilitate** se înțelege „ansamblul de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, precum și a mediului informațional și comunicațional conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap în societate”, prin **adaptare**, „procesul de transformare a mediului fizic și informațional, a produselor sau sistemelor, pentru a le face disponibile și persoanelor cu handicap”, **egalizarea șanselor** presupune „procesul prin care diferitele structuri sociale și de mediu, infrastructură, serviciile, activitățile informative sau documentare devin disponibile și persoanelor cu handicap”. De asemenea, prin **O.G. nr. 137/2000** republicată, legiuitorul român a reglementat interzicerea tuturor formelor de discriminare, inclusiv pe baza dizabilității (a handicapului) și în ceea ce privește accesul la serviciile destinate folosinței publice.

5.2.24. În acest caz nu se poate aplica sancțiune contravențională, întrucât nu există un refuz efectiv al accesului la servicii, în conformitate cu partea specială din O.G. nr. 137/2000, respectiv secțiunea a III-a, „Accesul la educație”, care prevede în art. 11: „(1) *Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză*”.

5.2.25. Efectele lipsei accesibilizării afectează însă implicit accesul la servicii (prin lipsa adaptării rezonabile), precum și demnitatea minorului, având în vedere situația specială în care se regăsește, fiind persoană cu dizabilitate locomotorie.

5.2.26. Referindu-se la situația persoanelor cu dizabilități, Comitetul European pentru Drepturi Sociale a statuat în mod constant că diferențelor umane într-o societate democratică ar trebui să li se răspundă cu discernământ în vederea asigurării unei egalități reale și efective. Discriminarea cuprinde și situațiile în care nu se iau în considerare toate diferențele relevante sau atunci când nu se iau măsuri adecvate pentru a asigura că drepturile și avantajele disponibile sunt în mod specific accesibile tuturor persoanelor (a se vedea cauza Autism Europe v. Franța, nr. 13/2002, decizia din 4.11.2003).

5.2.27. Colegiul director reiterează faptul că accesibilitatea este un factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap, egalizarea șanselor presupunând procesul prin care serviciile devin disponibile acestei categorii de persoane.

5.2.28. Colegiul director recomandă reprezentanților Clubului Elevilor și Copiilor accesibilizarea accesului efectiv la serviciile oferite pe latura activităților extrașcolare, prin punerea la dispoziție a unor condiții (rampe etc.) adecvate, practice și reale de acces în clădire, de utilizare a tuturor serviciilor puse la dispoziție, conform necesităților persoanelor cu dizabilități, luând în considerare fiecare tip de handicap în parte.

5.2.29. Implementarea drepturilor în beneficiul unor categorii de persoane nu presupune doar adoptarea de măsuri juridice, cât și acțiuni practice ce au tocmai menirea de a asigura accesul la servicii prin oportunități de șanse egale. Din acest punct de vedere, Colegiul Director al C.N.C.D. recomandă părții reclamate să aibă în vedere principiul egalității între cetățeni și să manifeste exigență și preocupare, pentru ca în asigurarea serviciilor pe care le oferă publicului larg, să ia în considerare toate diferențele relevante și măsuri adecvate pentru a se asigura că serviciile disponibile sunt în mod specific accesibile tuturor persoanelor.

5.2.30. În ceea ce privește lipsa accesibilității drumurilor publice, trotuarelor (imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă), Colegiul director a analizat concluziile echipei de investigații, constatând că sunt implicate mai multe instituții:

- a. Astfel, competența cu privire la amenajarea, întreținerea și semnalizarea persoanelor stațiilor de tramvai situate pe mijlocul arterelor, precum și adaptarea mijloacelor de transport în comun la necesitățile persoanelor cu dizabilități motorii îi revine Regiei Autonome de Transport București (R.A.T.B.) dar esențiale sunt fondurile primite de la Consiliul General al Municipiului București. Prin urmare, obligația adaptării mijloacelor de transport în comun în vederea utilizării de către persoanele cu dizabilități motorii revine organelor autorităților publice locale, la nivelul Municipiului București fiind vorba de obligația Consiliului General al Municipiului București ca organ legislativ, R.A.T.B. aflându-se în subordinea Municipiului București prin Primarul General (Primăria Municipiului București) ca organ executiv.
- b. Competența pentru amenajarea, întreținerea și semnalizarea arterelor pe care circulă mijloacele de transport în comun, inclusiv semnalizarea persoanelor stațiilor de tramvaie, revine Administrației Străzilor București, care, de asemenea, se află în subordinea Municipiului București prin Primarul General (Primăria Municipiului București).
- c. R.A.T.B.-ul nu are competență decât în ceea ce privește aplicarea politicii de transport public stabilită de către Consiliul General al Municipiului București ca autoritate a administrației publice locale la nivelul Municipiului București. Procedura presupune ca R.A.T.B. să întocmească cereri de fonduri către C.G.M.B. în vederea aplicării prevederilor legale cu privire la

persoanele cu dizabilități motorii, dar ca inițiativă și nu ca obligație.

5.2.31. Colegiul director ia act de rezultatul investigațiilor întreprinse în cauză, precum și de prevederile **Legii nr. 448/2006, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată**, care stipulează următoarele:

„art. 62:

(1) *Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.*

(2) *Clădirile de patrimoniu și cele istorice se vor adapta, cu respectarea caracteristicilor arhitectonice, conform prevederilor legale în domeniu.*

(3) *Costurile lucrărilor necesare pentru realizarea adaptărilor prevăzute la alin. (1) și (2) se suportă din bugetele autorităților administrației publice centrale sau locale și din sursele proprii ale persoanelor juridice cu capital privat, după caz.*

(4) *Autoritățile administrației publice locale au obligația să includă reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap sau ai organizațiilor neguvernamentale ale persoanelor cu handicap în comisiile de recepție a lucrărilor de construcție ori de adaptare a obiectivelor prevăzute la alin. (1) și (2).*

(...)

art. 64 alin. (1):

„ (1) Pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la transport și călătorie, până la 31 decembrie 2010, autoritățile administrației publice locale au obligația să ia măsuri pentru:

a) *adaptarea tuturor mijloacelor de transport în comun situate în circulație;*

b) *adaptarea tuturor stațiilor mijloacelor de transport în comun conform prevederilor legale, inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spațiilor de acces spre ușa de intrare în mijlocul de transport;*

c) *montarea panourilor de afișaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu handicap vizual și auditiv în mijloacele de transport public;*

d) *impriimarea cu caracter mari și în culori contrastante a rutelor și a indicativelor mijloacelor de transport în comun.”*

5.2.32. **Astfel, raportat la Administrația străzilor, Primăria Generală a Municipiului București, Consiliul General al Municipiului București**, Colegiul director a constatat că O.G. nr. 137/2000 nu este incidentă în speță, întrucât nu este o problemă de adaptare rezonabilă și acces la servicii, ci de un drept încălcat prevăzut de **Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată**. Sancționarea încălcării acestui drept intră în atribuția Direcției Generale de Protecție a Persoanelor cu Handicap din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

5.2.33. **Cu privire la cel de-al patrulea capăt de cerere**, respectiv lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, a măsurilor de asistență (asistent personal pentru persoanele cu handicap grav), un kinetoterapeut la școală și la domiciliu, Colegiul director a decis că nu se poate reține un tratament diferit, termenul de comparație la care face referire petenta, respectiv familiile monoparentale (astfel cum este și cazul petentei, care este unic întreținător al copilului cu dizabilitate), spre deosebire de familiile complete, cu ambii părinți, nefiind

relevant în constatarea unei fapte de discriminare. De asemenea, s-a constatat că nu este obligatorie angajarea unui kinezoterapeut la nivelul școlii.

5.2.34. Raportat la acest capăt de cerere, s-a formulat o opinie majoritară și o opinie separată, după cum urmează:

**Opinia majoritară, formulată de către membrii Colegiului Director Csaba
Ferenc ASZTALOS, Dezideriu GERGELY, Dragoș Tiberiu NIȚĂ, Ioana POP,
Alexandru Vasile VASILE**

5.2.35. Potrivit art. 35 din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, „Persoanele cu handicap grav au dreptul la un asistent personal”, iar art. 39 “Contractul individual de muncă se încheie cu primăria localității de domiciliu sau reședință a persoanelor cu handicap grav în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării cererii”.

5.2.36. În practică, Direcțiile generale de asistență socială și protecție a copilului angajează persoane recomandate de familii care, fie fac parte din familie, fie sunt cunoscute de familie. În speță, Colegiul Director este de opinie că D.G.A.S.P.C. - sector 5 nu a refuzat angajarea unei persoane ca asistent personal, ci a oferit posibilitatea familiei să propună o persoană din familie sau apropiată familiei în vederea angajării. D.G.A.S.P.C. - sector 5 nu a refuzat angajarea, conform practicii, ci a întrebat familia dacă are o persoană pentru angajare.

5.2.37. Din analiza petiției și a celorlalte documente existente la dosar, dar și din susținerile părților, Colegiul Director este de opinie că nu se poate reține un tratament diferit în ceea ce privește familiile monoparentale față de alte familii. Nu se poate reține că a existat acest criteriu în comportamentul autorității locale. D.G.A.S.P.C. - sector 5 oferind doar posibilitatea de a i se recomanda o persoană cunoscută și competentă în vederea angajării.

5.2.38. Astfel, Colegiul Director constată că nu se poate reține un criteriu, o situație de comparabilitate potrivit art.2 al.1 din O.G. 137/2000, republicată, și nici un refuz de acordare a unor servicii potrivit art.10 h din același act normativ.

**Opinia separată, formulată de către membrul Colegiului Director Istvan
HALLER**

5.2.39. Astfel cum rezultă din documentele existente la dosar, coroborat cu susținerile părților reclamante implicate în cauză, precum și cu legislația aplicabilă în domeniu, toți copiii cu handicap grav au dreptul la asistent personal angajat de primăria localității de la domiciliu ori reședința persoanei cu handicap grav.

5.2.40. În conformitate cu **art. 35 și 42 din LEGEA nr. 448 din 6 decembrie 2006, republicată și actualizată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap:**

„ art. 35:

Persoana cu handicap grav are dreptul, în baza evaluării sociopsihomedicale, la un asistent personal.”

„art. 42: (...)

(4) *Părinții sau reprezentanții legali ai copilului cu handicap grav, adulții cu handicap grav ori reprezentanții legali ai acestora, cu excepția celor cu handicap vizual grav, pot opta între asistent personal și primirea unei indemnizații lunare.*

(5) *Opțiunea se exprimă prin cerere adresată în scris direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, și devine valabilă numai pe baza acordului exprimat în scris al acestora.*

(6) *Direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, vor comunica angajatorului, în termen de 5 zile, acordul pentru opțiunea exprimată în condițiile prevăzute la alin. (5)."*

5.2.41. Conform prevederilor **Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului** (aprobat prin **Hotărârea de Guvern nr. 1.434 din 2 septembrie 2004, publicată în M. Of. nr. 547 din 21 iulie 2008**), art. 2, lit. C):

„Directia generală îndeplinește următoarele atribuții principale:

*(...) **4. evaluează și pregătește persoane, identificate de serviciul public local de asistență socială, care pot deveni asistenți personali ai persoanei cu handicap, și supraveghează activitatea acestor asistenți;***

(...)

12. sprijină și dezvoltă un sistem de informare și de consultanță accesibil persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și oricăror persoane aflate în nevoie, precum și familiilor acestora, în vederea exercitării tuturor drepturilor prevăzute de actele normative în vigoare;

(...)

14. organizează activitatea de selectare și angajare a personalului din aparatul propriu și instituțiile/serviciile din subordine, de evaluare periodică și de formare continuă a acestuia;

5.2.42. Având în vedere prevederile **Hotărârii de Guvern nr. 1.434 din 2 septembrie 2004, republicată, actualizată**, se constată, conform art. 2 că *„Directia generală este instituția publică cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București, prin comasarea serviciului public de asistență socială și a serviciului public specializat pentru protecția copilului de la nivelul județului, respectiv al sectorului municipiului București, prin preluarea, în mod corespunzător, a atribuțiilor și funcțiilor acestora.”*

5.2.43. Astfel, raportat la prevederile legale incidente în cauză, considerăm că Direcția de Asistență Socială și Protecție a Copilului nu și-a îndeplinit însuși rolul stipulat prin Regulamentul-Cadru de Organizare și funcționare, în ceea ce privește aplicarea politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, a asigurării intereselor și respectarea drepturilor persoanelor cu handicap, precum și în conformitate cu art. 4 din **Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006, republicată și actualizată**, care prevede următoarele:

*„Autoritățile publice, furnizorii de servicii sociale, reprezentanții societății civile, precum și persoanele fizice și juridice responsabile de aplicarea prezentei legi au obligația să promoveze, să respecte și să garanteze drepturile persoanei cu handicap, stabilite în concordanță cu prevederile Cartei sociale europene revizuite, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificată prin **Legea nr. 74/1999**, precum și cu celelalte acte interne și internaționale în materie la care România este parte.”*

5.2.44. Prin urmare, raportat la cel de-al patrulea capăt de cerere, consider că aspectele prezentate de petentă în ceea ce privește nedesemnarea de către Direcția de Asistență Socială și Protecție a Copilului a unui asistent personal pentru fiul său minor, persoană cu dizabilitate motorie întrunește condițiile unei fapte de discriminare conform art. 2, alin. 1, coroborat cu art 10 lit. h) din O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.2.45. Cu toate că reclamatul a oferit posibilitatea familiei, în speță petentei, să propună o persoană din familie sau apropiată familiei în vederea angajării de către autoritatea locală, nu se poate reține că acest răspuns la cererea petentei, precum și următoarele prevederi ale **Legii nr. 448 din 6 decembrie 2006, republicată și actualizată** înlătură din sarcina Direcției de Asistență Socială și Protecție a Copilului însăși identificarea unei astfel de persoane care să fie angajată pe postul de asistent personal al minorului, persoană cu handicap grav.

„Art. 39:

(1) Contractul individual de muncă al asistentului personal se încheie cu primăria localității de domiciliu sau reședință a persoanei cu handicap grav, după caz, în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării cererii.

Art. 40:

(1) Autoritățile administrației publice locale au obligația să prevadă și să garanteze în bugetul local sumele necesare din care se suportă salarizarea, precum și celelalte drepturi cuvenite asistentului personal, potrivit legii.

(2) Serviciul public de asistență socială dispune efectuarea de controale periodice asupra activității asistenților personali și prezintă semestrial un raport consiliului local.

(...)”

5.2.46. Astfel, având în vedere cele precizate anterior, consider că se impune emiterea unei recomandări în ceea ce privește acest capăt de cerere, în sensul ca Direcția de Asistență Socială și Protecție a Copilului sector 5 să pună la dispoziția petentei o listă a persoanelor care întrunesc condițiile legale pentru a putea fi angajate ca asistent personal pentru fiul său, persoană cu handicap grav.

5.2.47. **Raportat la cel de-al cincilea capăt de cerere**, în speță încălcarea dreptului la demnitate personală a minorului prin lipsa condițiilor adecvate în cadrul școlii, cu dotări specifice afecțiunii locomotorii a copilului, Colegiul director a dispus clasare, întrucât nu sunt îndeplinite prevederile **art. 11, alin. 2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008**: „... (2) *Petiția poate fi completată cu noi capete de cerere până la primul termen de audiere, sub sancțiunea decăderii.*”

5.2.48. **Raportat la cel de-al șaselea capăt de cerere**, respectiv nerespectarea obligației de către autoritățile locale în ceea ce privește asigurarea locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât cele cărora le sunt destinate, Colegiul director constată, în urma analizării documentelor depuse la dosar, că aspectele sesizate de petentă nu au fost probate, petenta nefăcând dovada că a încercat să parcheze într-un asemenea loc, special destinat persoanelor cu dizabilități și s-a găsit în imposibilitate efectivă de a parca.

5.2.49. Cu toate acestea, Colegiul director admite, în virtutea constatărilor de zi cu zi, faptul că există o reală problemă a parcărilor pentru aceste persoane. Astfel, consideră utilă emiterea unei recomandări cu caracter general în sensul ca, autoritatea Consiliului local să adopte o hotărâre prin care să se ia măsuri de sancționare a persoanelor care parchează pe aceste locuri rezervate persoanelor cu dizabilități.

5.2.50. De asemenea, în vederea asigurării îndeplinirii efective a acestei facilități acordate persoanelor suferinde de un anumit handicap, Colegiul director consideră în aceeași măsură oportună emiterea unei recomandări în sarcina Primăriei de sector în vederea monitorizării situației problemei parcărilor rezervate persoanelor cu dizabilități.

5.2.51. Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi pentru primul, al doilea, al treilea, al cincilea și al șaselea capăt de cerere și cu 5 voturi pentru și unul împotriva, în ceea ce privește al patrulea capăt de cerere (domnul Istvan HALLER), ale membrilor prezenți la ședință,**

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. **Primul capăt de cerere** (existența de contracte de prestări servicii pentru activități medicale de recuperare specializate pe tipul de deficit, activități pentru integrarea școlară a copilului cu respectarea programului recomandat, precum și activități extracurriculare, menite să dezvolte abilitățile existente, în vederea obținerii autonomiei, prin intermediul unui centru abilitat) – aspectele sesizate de petentă nu se confirmă.

2. **Al doilea capăt de cerere** (lipsa unui centru de recuperare specializat cu servicii și secțiuni adaptate tipului de handicap) – aspectele sesizate nu se confirmă.

În ceea ce privește asigurarea transportului minorului la școală și în instituțiile unde își desfășoară activitățile extracurriculare și de recuperare prin mijloace de transport adecvate – clasare conform **art. 11, alin. 2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008**

3. **Al treilea capăt de cerere** (lipsa accesibilității drumurilor publice, trotuarelor, imposibilitatea deplasării cu tehnologie asistivă, și a instituțiilor publice unde minorul își desfășoară activitățile educaționale școlare, extracurriculare, de recuperare a handicapului, etc.) – faptele prezentate, raportate la Clubul Elevilor și Copiilor sector 5 reprezintă discriminare în baza **art. 2 alin. 1, coroborat cu art. 15 din Ordonanța de Guvern nr. 137/2000**, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată.

Raportat la Administrația străzilor, Primăria Generală a Municipiului București, Consiliul General al Municipiului București – neincidentă **O.G. nr. 137/2000**.

3. Recomandă reprezentanților Clubului Elevilor și Copiilor sector 5 să manifeste exigență și preocupare, pentru ca în asigurarea serviciilor pe care le oferă publicului larg, să ia în considerare toate diferențele relevante și măsuri adecvate pentru a se asigura că serviciile disponibile sunt în mod specific accesibile tuturor persoanelor (accesibilizarea accesului efectiv la serviciile oferite pe latura activităților extrașcolare, prin punerea la dispoziție a unor condiții adecvate, practice și reale de acces în clădire, de utilizare a tuturor serviciilor puse la dispoziție, conform necesităților persoanelor cu dizabilități, luând în considerare fiecare tip de handicap în parte).

4. **Al patrulea capăt de cerere** (lipsa măsurilor de asistență socială pentru copii proveniți din familii monoparentale, a măsurilor de asistență, asistent personal pentru persoanele cu handicap grav) – nu se poate reține un criteriu, o situație de comparabilitate potrivit art. 2 al. 1 din O.G. nr. 137/2000, republicată, și nici un refuz de acordare a unor servicii potrivit art. 10 h din același act normativ.

5. **Al cincilea capăt de cerere** (încălcarea dreptului la demnitate personală a minorului prin lipsa condițiilor adecvate în cadrul școlii, cu dotări specifice afecțiunii locomotorii a copilului) – clasare, întrucât nu sunt îndeplinite prevederile **art. 11, alin. 2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008**

6. **Al șaselea capăt de cerere** (nerespectarea obligației de către autoritățile locale în ceea ce privește asigurarea locurilor de parcare amenajate pentru persoane cu dizabilități, în sensul de a nu fi ocupate de alte persoane decât cele cărora le sunt destinate) – aspectele sesizate nu au fost probate.

7. Clasarea dosarului;

5. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

6. O copie de pe hotărâre se va transmite și Direcției Generale de Protecție a Persoanelor cu Handicap din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

-Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

POP IOANA – Membru

VASILE VASILE ALEXANDRU – Membru

Data redactării: 08.07.2011

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

